

Circulair ondernemend

- FINANCIEEL JAARVERSLAG 2019 -

Twence Holding B.V.

Twence®

- FINANCIEEL JAARVERSLAG 2019 -

Twence Holding B.V.

Van boven naar beneden met de klok mee onze strategische partners:

- Wethouder van Hengelo Claudio Bruggink: Warmte voor de regio
- Rolf Nijboer van Twence: Meer uit GFT halen met nieuwe installatie Compostering & Vergisting
- Susan Ladrak, Grolsch: Warmte voor de bedrijven
- Paul van Oirschot van NewCO2: CO_2 afvangen en hernieuwbare grondstoffen maken
- Arjan Bonthuis van LTO Twente: Meer grondstoffen uit mest terugbrengen in de kringloop

Twence®

Focus op 2020-2023

In dit financieel jaarverslag blikken we niet alleen terug op 2019, maar geven we tevens een doorkijkje naar onze strategie voor de komende jaren. Onze focus ligt op vier strategische projecten en op onze uitrol van de warmtelevering aan het stedelijk netwerk. Stuk voor stuk projecten waarmee we samen met onze partners het verschil willen maken! Meer informatie over deze strategische projecten: https://jaarverslag.twence.nl.

Dit is het financieel jaarverslag van Twence Holding B.V. Daar waar wij ‘Twence’ schrijven, wordt Twence Holding B.V. bedoeld, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld.

Eindredactie: Afdeling Communicatie Twence, Hengelo
Vormgeving & tekst: Saam Strategie & Concept, Oldenzaal
Fotografie: Geert Cox Fotografie & Design, Oldenzaal
Druk: Drukkerij Roelofs, Enschede

Dit jaarverslag is gedrukt op Circle Offset Premium White.

Inhoudsopgave

Inleiding: circulair ondernemend 9

Kerncijfers 11

Verslag van de directie 12

Corporate governance verslag Twence Holding B.V. 22

Jaarrekening 2019 Twence Holding B.V. 29

Enkelvoudige jaarrekening 2019 Twence Holding B.V. 53

Overige gegevens 65

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 67

Leeswijzer

In dit financieel jaarverslag leest u de financiële achtergronden van Twence Holding B.V. en haar dochterondernemingen Avi-Twente B.V., Twence Bioconversie B.V., Twence B.V., Twence Duurzaam B.V., Twence Zon B.V. en Empyro B.V. We geven u inzicht in de cijfers, maar ook over de belangrijkste gebeurtenissen van het afgelopen jaar, onze visie op de toekomst en de verantwoording van onze raad van commissarissen. In ons online publieksjaarverslag beschrijven wij onze belangrijkste projecten en ontwikkelingen in meer detail. U vindt dit jaarverslag op https://jaarverslag.twence.nl.

Inleiding

Circulair ondernemend

De wereld om ons heen is altijd in beweging. Of het nu gaat om technologische ontwikkelingen die in rap tempo elkaar opvolgen of onvoorziene gebeurtenissen in bijvoorbeeld de politiek. Feit is dat wij als organisatie moeten omgaan met deze dynamiek. We moeten kunnen inspringen op situaties die onze eigen plannen misschien wel doorkruisen. Of die op zijn minst zorgen voor een rimpeling in de bedrijfsvoering. Het afgelopen jaar hebben we deze rimpelingen – en ook hogere golven – op ons af zien komen. Verwacht en onverwacht. Echter, we bleven focus houden. Door als organisatie wendbaar te zijn én te blijven. Met een positief bedrijfsresultaat als gevolg.

Invloeden met impact

Als we terugdenken aan 2019, dan springen een aantal zaken in het oog. Zaken die van buitenaf veroorzaakt werden, maar impact hadden op onze eigen bedrijfsvoering. Zo werd afgelopen zomer bekend, dat het Amsterdamse afval- en energiebedrijf omwille van veiligheidsredenen werd stilgelegd. Een maatregel die onder andere ingreep op onze communale samenwerking met de stad Münster. Het gevolg van de gebeurtenissen in Amsterdam was dat de rijksoverheid een importplafond afkondigde, om te voorkomen dat in Nederland brandbaar afval gestort moest worden. In de praktijk betekende dit, dat er geen nieuwe importvergunningen meer werden afgegeven. Dat had effect op onze samenwerking met Münster, omdat we dreigden geen nieuwe importvergunning meer te krijgen. Dankzij een intensief lobbytraject hebben we deze vergunning toch weten binnen te halen.
Ook impact had de brand in onze composteringsinstallatie, waardoor we onze installatie opnieuw moeten herbouwen. Deze tegenslag geeft ons echter ook de kans om een installatie neer te zetten, waarmee we een nog hoger rendement kunnen behalen, beter kunnen anticiperen op toekomstige ontwikkelingen en emissie-uitstoot kunnen minimaliseren. Wat het afgelopen jaar verder op ons pad kwam, lees je op de pagina's hierna.

Focus op 2020-2023

In december hebben onze aandeelhouders onze nieuwe koers voor 2020-2023 vastgesteld. Geen onbekende koers, maar wel één die nog scherper focust op daar waar we echt het verschil kunnen maken: het leveren van duurzame energievoorzieningen en het produceren van grondstoffen uit afval en biomassa. Dat doen we door onze bedrijfsprocessen te optimaliseren en door in te zetten op een aantal strategische projecten. Wat deze projecten inhouden, lees je verderop en vooral in ons online jaarverslag: https://jaarverslag.twence.nl.

Coronavirus

Ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag zit Nederland in een intelligente lockdown als gevolg van het COVID-19 virus. Net zoals dit grote impact heeft op de samenleving, heeft het ook impact op Twence. De bedrijfsactiviteiten van Twence zijn voor een groot gedeelte aangemerkt als cruciale beroepsgroep door de Rijksoverheid. Hierdoor is het mogelijk en noodzakelijk om het grootste gedeelte van onze bedrijfsvoering te continueren. Echter, het blijft een onzekere situatie en we prijzen dan ook het enthousiasme en veerkracht die onze werknemers tonen om samen deze crisis te lijf te gaan. Wij blijven de ontwikkelingen nauwkeurig volgen en treffen passende maatregelen: om ons personeel te beschermen en onze kerntaken te blijven uitvoeren.

Circulair ondernemend

Binnen Twence willen we het circulair ondernemerschap stimuleren. Circulariteit begint al bij de bron: hebben we echt nodig wat we willen gaan produceren? Als daarop het antwoord ja is, dan moeten we met elkaar kijken hoe we de productie zo duurzaam mogelijk kunnen organiseren. Dat vraagt kennis over grondstoffen, mate van hergebruik en innovatieve technieken en productiemethoden. Samenwerking binnen de gehele keten is daarbij van essentieel belang. We moeten met elkaar de circulaire gedachte scherp voor ogen houden, met ruimte voor gezond ondernemerschap.

Circulair ondernemend. Het is voor ons een combinatie van bewustzijn, kennis, houding en gedrag. Karaktereigenschappen en vaardigheden die van belang zijn. Onze kernwaarden Passie, Daadkracht en Vertrouwen voegen we daar als basishouding aan toe. We zijn ervan overtuigd dat we met elkaar kunnen groeien. Door in te zetten op samenwerking, door samen de schouders eronder te zetten en door met vakmanschap en passie te werken aan ons prachtige bedrijf. Met alle partners in de keten en met het vertrouwen van onze aandeelhouders.

Dr. G. Marc Kapteijn
algemeen directeur

Twence, bron van grondstoffen en energie

In alles wat we doen staat onze visie en missie centraal. We toetsen onze keuzes aan dat waar we voor staan. We lichten u graag hieronder onze visie en missie toe.

Visie

Het is onze overtuiging dat vergaande reductie van de uitstoot van broeikasgassen en spaarzaam gebruik van onze natuurlijke hulpbronnen noodzakelijk zijn voor een gezond en houdbaar leefklimaat. Grondstoffen in materialen en producten blijven onderdeel uitmaken van de kringloop en voor alle producten uit fossiele bronnen bestaat een duurzaam alternatief. Energie wordt in de toekomst volledig opgewekt uit hernieuwbare bronnen.

Missie

Twence heeft een verbindende en actieve rol in de ontwikkeling van een circulaire economie in de (Eu)regio en investeert, samen met partners, in de transitie naar een duurzame samenleving.

Twence investeert samen met partners in de transitie naar een duurzame samenleving

Twence zet zich in zodat een maximum aan waardevolle materialen in de kringloop behouden blijft. Wij produceren grondstoffen en energie(dragers) uit afval, biomassa, reststromen en andere hernieuwbare bronnen.
Dit doen wij ketengericht, met passie, innovatief en bedrijfseconomisch verantwoord. Wij verbinden maatschappelijk nut met ondernemerschap, respecteren mens en milieu en dragen bij aan de verduurzaming van de samenleving in het algemeen en aan de realisatie van de duurzaamheidsdoelstellingen van onze aandeelhouders in het bijzonder.

Kerncijfers

De onderstaande kerncijfers hebben betrekking op de geconsolideerde jaarrekening 2019 van Twence Holding B.V. De balansgegevens zijn per 31 december 2019.

Kerncijfers	Eenheid	2019	2018
Afvalverwerking, energie, grondstoffen			
Netto-omzet	€ mio	**116,8**	105,1
Som der bedrijfsopbrengsten	€ mio	**121,5**	106,5
Resultaten			
Bedrijfsresultaat/EBIT	€ mio	**21,0**	22,7
Resultaat na belastingen	€ mio	**11,8**	14,5
Resultaat na belastingen als % van de bedrijfsopbrengsten	%	**9,7**	13,6
EBITDA	€ mio	**49,2**	44,3
Kasstroom uit operationele activiteiten	€ mio	**30,6**	41,9
Materiële vaste activa			
Aanschafwaarde totaal	€ mio	**696,2**	699,7
Boekwaarde totaal	€ mio	**247,6**	261,2
Investeringen	€ mio	**13,7**	42,7
Afschrijvingen	€ mio	**27,3**	21,7
Vermogen			
Balanstotaal	€ mio	**286,5**	307,2
Kengetallen			
Rentabiliteit totale vermogen	%	**7,1**	7,7
Rentabiliteit eigen vermogen	%	**8,7**	11,0
Afvalhoeveelheden			
Aangeleverde hoeveelheden	in kton	**928**	976
Energie			
Bruto elektriciteitsproductie	in GWh	**479**	440
Warmte- en stoomlevering	in GWth	**708**	651
Overige kerncijfers			
Personeelsbezetting gemiddeld	in fte	**244,8**	234,5
Ziekteverzuim (%)	%	**2,5**	4,0
Gemiddelde leeftijd	in jaren	**45,0**	46,5

Verslag van de directie

Jaarrond circulair ondernemend 2019 in vogelvlucht

De natuur is de belangrijkste bron van onze aarde. Daar moeten we met respect mee omgaan. Daarom staat bij Twence een groene, circulaire samenleving centraal. Dankzij innovatie en nieuwe technologie brengen we steeds meer grondstoffen uit afval terug in de kringloop en groeit de energieopbrengst uit afval, biomassa en zon. Zo leveren we een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen van onze aandeelhouders. Ontdek hoe we circulair ondernemend waren in 2019.

JANUARI

Start samenwerking Münster

Op 1 januari start de communale samenwerking tussen de aandeelhouders van Twence en Münster. Het doel van deze samenwerking is de realisatie van een Euregionale efficiënte afvalverwijderingsstructuur.

Groen licht voor straten, sporthallen en bushaltes

De openbare verlichting in Tubbergen, Dinkelland, Enschede en Losser brandt voortaan op energie geproduceerd uit het huishoudelijk afval van de eigen inwoners.

FEBRUARI

Van mest naar grondstoffen en duurzame energie

Provincie Overijssel stemt in met het inpassingsplan voor de mestverwaardingsinstallatie op Elhorst-Vloedbelt. Met deze installatie kunnen we groen gas voor 3.000 huishoudens produceren, schaarse grondstoffen terugwinnen en een groot deel van het mestoverschot in de regio verwerken. Deze maand informeerden we varkenshouders. Wel wachten we nog op een uitspraak van de Raad van State om daadwerkelijk in 2020 te kunnen bouwen.

Groene stoom naar Nouryon

De zoutproductie van Nouryon wordt verder verduurzaamd door levering van duurzame stoom uit de biomassa-energiecentrale van Twence. De twee bedrijven tekenden hiertoe deze maand een overeenkomst in aanwezigheid van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de provincie Overijssel. Hiermee kan Nouryon 50.000 ton CO_2 per jaar besparen!

MAART

Vergunning aangevraagd: CO_2 afvangen en hergebruiken

Ons plan: uit de rookgassen van onze afvalenergiecentrale jaarlijks 100.000 ton CO_2 afvangen en hergebruiken. Bijvoorbeeld als meststof, koelmiddel of basisgrondstof voor de chemische industrie.
Wanneer de plannen, financiering, vergunningen en afzetkanalen voor de grootschalige installatie rond zijn, kan de installatie eind 2020 worden gebouwd en in 2021 in gebruik genomen.

Elk jaar een feestje: de Landelijke Compostdag

Op 30 maart deelden we 60.360 zakken compost uit aan de inwoners van Twente. Gemaakt van hun eigen groente-, fruit- en tuinafval.

APRIL

Samenwerking Mineral Valley Twente van start

Deze samenwerking heeft tot doel om in de regio aan de slag te gaan met verwaarding van mest en het creëren van een gezondere bodem. We doen mee aan dit regionale initiatief om te onderzoeken wat de opbrengst is op langere termijn.

MEI

Grote schade aan composteringsinstallatie door brand

In de nacht van zaterdag 25 mei op zondag 26 mei ontstond brand in onze composteringsinstallatie. Een grote brand die zorgde voor rook en stankoverlast in de omgeving. De schade aan onze installatie is groot. Gelukkig kwam de veiligheid van onze medewerkers en de brandweer niet in het geding. Ook werden in de omgeving geen verhoogde concentraties van gevaarlijke stoffen gemeten. Na de brand realiseerden we snel een tijdelijke oplossing om het gft-afval weer te verwerken tot compost en energie. Tegelijk maakten we plannen voor de herbouw van de installatie.

JULI

Innoveren met CO_2: zeewier en plasticsoep

160 eerstejaars scholieren van het Technasium in Enschede bedachten nieuwe toepassingen voor CO_2. Van meststof voor zeewier tot het opvissen van de plasticsoep. Veelbelovend!

AUGUSTUS

Voorbereiding zonnepark 't Rikkerink: tweede afdeklaag

Tot eind november werkten we aan een tweede afdeklaag op de voormalige vuilstort 't Rikkerink in Ambt Delden. Deze laag, gemaakt met onze eigen bodemassen, vormt de basis voor het zonnepark dat we in 2021 gaan bouwen.

OKTOBER

Biobrandstof voor Twente Milieu

Een duurzame samenwerking tussen Twente Milieu, Avia en Twence, waarbij de voertuigen van Twente Milieu biobrandstof van Twence kunnen tanken bij Avia. Samen onderzoeken we of het mogelijk is om zo de regionale keten te sluiten.

NOVEMBER

Warmtenet Enschede is de duurzaamste van Nederland

Nog een trots moment in 2019. Het Warmtenet Enschede wint de titel Duurzaamste Warmtenet van Nederland. Ennatuurlijk levert onze duurzame warmte uit biomassa aan zo'n 8.000 woningen en bedrijven.

DECEMBER

Focus 2020-2023

De nieuwe strategische koers is vastgesteld. Benieuwd waar we ons de komende jaren op focussen? Lees meer over onze toekomstplannen op pagina 19.

Vennootschappelijke ontwikkelingen

Strategisch beleidsplan Twence 2020-2023

In de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AVA) van december 2019 hebben we het Strategisch beleidsplan Twence 2020-2023 vastgesteld. We zijn in dit proces ondersteund door een klankbordgroep, bestaande uit ambtenaren van diverse gemeenten en vanuit diverse beleidsterreinen. Deze klankbordgroep is van begin 2018 tot eind 2019 zeven maal bijeengekomen. Verderop in dit hoofdstuk lichten we onze visie op de komende jaren toe.

Algemene vergadering van Aandeelhouders

Op 25 april en 12 december 2019 is de Algemene vergadering van Aandeelhouders bijeen geweest. In de algemene vergaderingen verstrekt onze directie informatie over de belangrijkste projecten. Ook hebben we met elkaar van gedachten gewisseld over aspecten rond de bedrijfsvoering, het resultaatverloop 2019, de verwachte resultaten voor 2020 en het meerjarenperspectief 2020–2023. De belangrijkste reguliere onderwerpen van besluitvorming waren de vaststelling van het jaarverslag 2018, de jaarrekening 2018 en de winstbestemming. Daarnaast hebben we stilgestaan bij de toerekening van de milieuprestaties van Twence aan de aandeelhouders. Met onze aandeelhouders en met Rijkswaterstaat is afgesproken dat we de duurzame energieprestatie van Twence naar rato van het aandeelhouderschap toerekenen aan alle aandeelhouders. De resultaten zijn gepubliceerd in de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat.

Aandeelhouderschap Stadt Münster

Op 13 december 2018 sloten het merendeel van de gemeentelijke aandeelhouders van Twence en Stadt Münster een overeenkomst voor de communale samenwerking. Deze samenwerking vormt de basis voor een efficiënte, grensoverschrijdende afvalverwijderingsstructuur. Op advies van de Bezirksregierung in Nordrhein-Westfalen hebben de deelnemers ervoor gekozen om eerst deze vorm van samenwerking aan te gaan. De vervolgstap is dat de Bezirksregierung medewerking verleent aan het realiseren van het gewone aandeelhouderschap van Münster bij Twence.

De komende jaren gaan we brandbaar residu uit de sorteerinstallatie van Münster omzetten in warmte en stoom voor regionale bedrijven en huishoudens in Twente. Tegelijk verwerkt het afvalverwerkingsbedrijf van Münster groente-, fruit- en tuinafval uit onze regio. Daarmee helpt het bedrijf ons bij het opvangen van pieken en dalen in de aanlevering.

We willen zo goed mogelijk bijdragen aan het realiseren van de enorme opgaven van onze aandeelhouders op het gebied van milieu en duurzaamheid. De toetreding van Münster betekent dat we energie- en grondstoffenkringlopen in het Euregiogebied beter kunnen sluiten. We kunnen afvalstromen beter sturen, waardoor we afval efficiënter kunnen verwerken en de mogelijkheden om grondstoffen uit afval terug te winnen beter kunnen benutten. Ook verwachten de aandeelhouders dat we wederzijdse kennis op het gebied van duurzaamheid sneller en makkelijker kunnen delen. Al met al draagt de samenwerking bij aan het behoud van werkgelegenheid en versterking van de economische positie van de Euregio.

Klankbordgroep Majeure investeringen

Sinds 2016 speelt de klankbordgroep Majeure investeringen een belangrijke rol bij het beoordelen van nieuwe majeure investeringen van Twence. Aan deze klankbordgroep nemen vier aandeelhouders en één lid van de raad van commissarissen deel. In een vroeg stadium denken zij mee over de voorgenomen investeringen, kijken zij of het past binnen het Strategisch beleidsplan Twence en beoordelen zij in hoeverre de investeringen effect hebben op het beleid van de aandeelhouders. De klankbordgroep is in 2019 twee keer bijeen geweest. Daarbij is onder meer stilgestaan bij duurzame warmtevoorziening in het stedelijk gebied van Twente, CO_2-afvang en hergebruik, de herbouw van de installatie voor Composteren en Vergisten en de TAS 2.0.

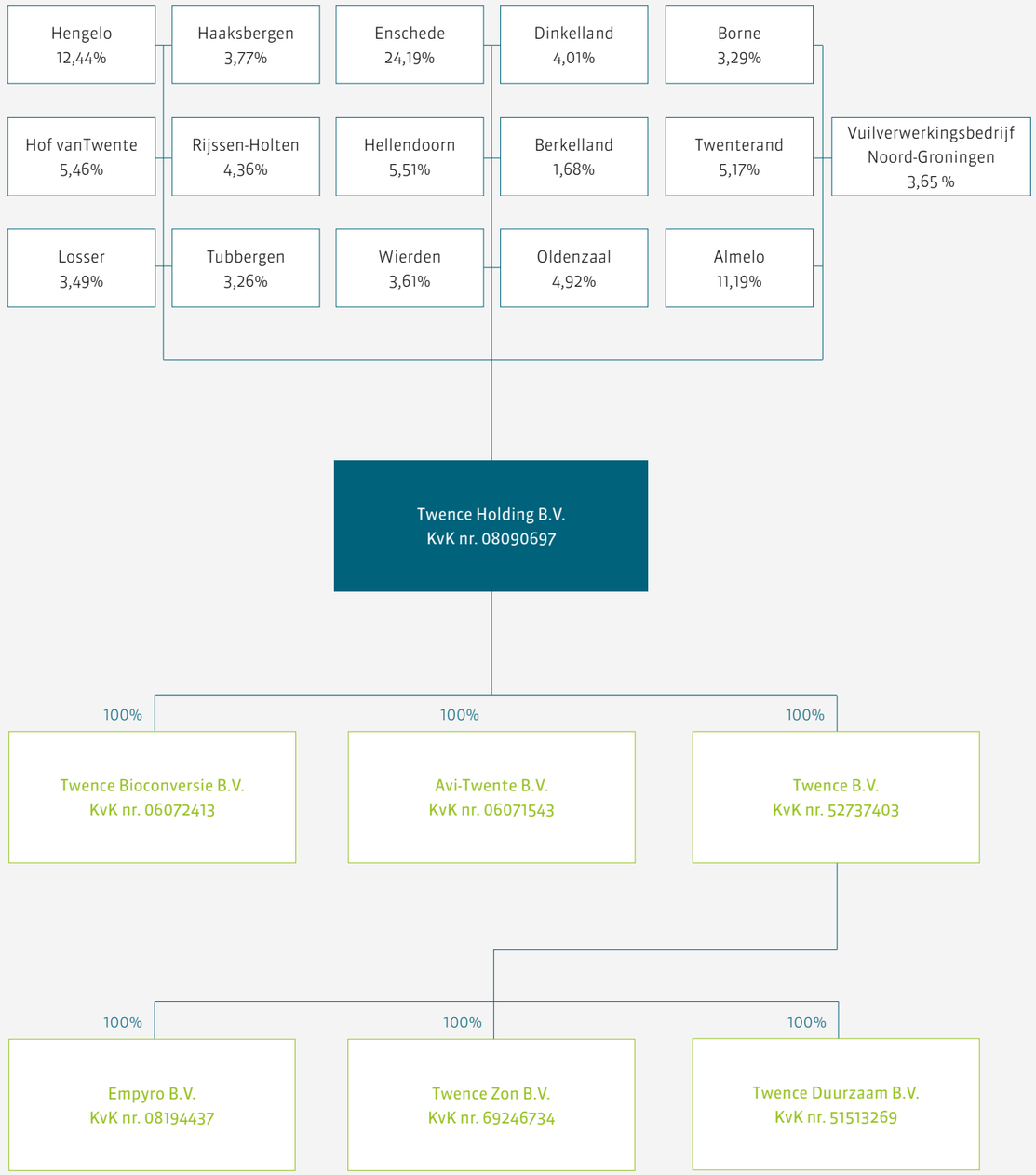
Door toetreding van Münster kunnen we de energie- en grondstoffenkringlopen beter sluiten

Empyro

Sinds 12 december 2018 maakt pyrolysefabriek Empyro van BTG-BTL deel uit van Twence Holding B.V. Empyro zet biomassa om in pyrolyse-olie, groene stoom en elektriciteit. De activiteiten van Empyro sluiten naadloos aan op ons portfolio. Wij zetten de bedrijfsvoering onder dezelfde naam Empyro op dezelfde voet voort. Als onderdeel van de afspraken zijn de operators van de pyrolysefabriek door Twence overgenomen. Samen met voormalig eigenaar BTG-BTL hebben we het afgelopen jaar intensief samengewerkt om de Empyro-installatie verder door te ontwikkelen en nieuwe duurzame initiatieven te ontplooien. Met elkaar willen we hiermee het gebruik van fossiele brandstoffen terugdringen.

Vennootschapsrechtelijke structuur Twence Holding B.V.

Om administratieve redenen hebben we de vennootschapsrechtelijke structuur van Twence versimpeld. De nieuwe structuur ziet er als volgt uit:

Risicomanagement

Aan elke ondernemingsstrategie zijn risico's verbonden. Externe economische factoren, onvoorspelbare marktontwikkelingen, calamiteiten en menselijke factoren kunnen de realisatie van ondernemingsdoelstellingen in de weg staan. Twence kent een lage risicobereidheid. We streven ernaar om de risico's, die het behalen van strategische en operationele doelen in de weg kunnen staan, zo goed mogelijk te beheersen.

We wegen risico's aan de hand van een risicomatrix. Deze evalueren we jaarlijks. Op basis van de bevindingen stellen het directieteam en de hoofdproceseigenaren samen passende beheersmaatregelen vast. Het directieteam bespreekt de risicomatrix regelmatig. De raad van commissarissen wordt over de belangrijkste risico's geïnformeerd.

Belangrijke risico's

Belangrijke geïdentificeerde risico's zijn onder meer:

- Op strategisch niveau: het niet realiseren van de ambities zoals neergelegd in het Strategisch beleidsplan.
- Op tactisch niveau: onvoldoende spreiding van het klant- en contractportfolio.
- Op operationeel niveau: onverwachte stilstand van kapitaalintensieve installaties.

Strategisch

Het Strategisch beleidsplan van Twence sluit nauw aan bij de taak die aandeelhouders hebben op het gebied van verduurzaming en de circulaire economie. Het plan wordt in constructief overleg met hen elke vier jaar opnieuw opgesteld. Het risico van het niet realiseren van de ambities zoals neergelegd in het Strategisch beleidsplan verminderen we door regelmatig gesprekken te voeren met aandeelhouders over de uitvoering van projecten die uit het beleidsplan voortkomen. Hierdoor worden kansen en bedreigingen wederzijds herkend en acteren we hier vroegtijdig op. De plannen en projecten voortvloeiend uit het beleidsplan delen we actief met de voltallige directie, leidinggevenden en projectleiders. Zij monitoren deze plannen en projecten ook, zodat we afwijkingen tijdig kunnen bijsturen. Daarnaast beperken we dit risico door het verder ontwikkelen van de diversificatiestrategie, dat wil zeggen: het zo groot mogelijk houden of uitbreiden van inkoopalternatieven.

Tactisch

Om het risico 'onevenwichtig klantenportfolio' te verminderen, stellen we gewenste klantenprofielen op voor de verschillende bedrijfsonderdelen. Aan het klantenportfolio besteden we continu aandacht, zodat deze optimaal aan blijft sluiten bij de gewenste profielen.

Operationeel

Het risico 'onverwachte stilstand van kapitaalintensieve installaties' verminderen we enerzijds door stilstanden te analyseren en verbetermaatregelen te implementeren, anderzijds door het toepassen van asset management, waarbij we op basis van levensduuranalyse preventief onderhoud plannen. Tijdens onderhoudswerkzaamheden voeren we analyses en metingen uit, die input leveren voor de preventieve onderhoudsstrategie. Dit draagt bij aan de beheersbaarheid en beschikbaarheid van onze installaties.

Managementsysteem

Binnen Twence beschikken we over een integraal managementsysteem, waarin alle bedrijfsprocessen zijn beschreven. Het managementsysteem is gecertificeerd conform de eisen van ISO9001 (kwaliteitsmanagement), ISO14001 (milieumanagement) en ISO45001 (managementsysteem voor gezond en veilig werken). Daarnaast zijn we als Entsorgungsfachbetrieb gecertificeerd. Ons risicomanagement is in dit integrale systeem geborgd.
Voor elk proces hebben we een proceseigenaar aangewezen. Elk jaar ondertekenen hoofdproceseigenaren een In Control Statement, waarmee zij aangeven 'in control' te zijn van hun processen en de risico's binnen die processen. Deze In Control Statements gelden als onderbouwing voor het In Control Statement dat de directie ondertekent over de gehele bedrijfsvoering.

Borging administratieve organisatie

De externe onafhankelijke accountant beoordeelt jaarlijks de opzet en de werking van de administratieve organisatie en de interne beheersing, voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening. Hierover rapporteert de onafhankelijke accountant aan de directie en de raad van commissarissen. Risico's die verzekerbaar zijn, zoals brand- en bedrijfsschade en wettelijke aansprakelijkheid, hebben we ondergebracht bij verzekeraars.

Effecten coronavirus

Terwijl we het voorliggende jaarverslag afronden, kunnen we nog onvoldoende signaleren wat de uiteindelijke effecten van het virus op onze bedrijfsvoering zullen zijn. In eerste instantie betekent het virus een gezondheidsrisico voor de mens, dus ook voor onze collega's. Wij treffen dan ook passende maatregelen om deze zoveel mogelijk te mitigeren.

De ontwikkelingen rondom het virus en daarmee ook rondom onze organisatie volgen elkaar in rap tempo op. Dit brengt onzekerheden met zich mee die mogelijk onze bedrijfsvoering raken. Wij volgen deze ontwikkelingen daarom nauwlettend en treffen telkens maatregelen waar dit passend wordt geacht. Hiermee proberen wij op een verantwoorde manier onze cruciale taak te blijven volbrengen.
Ondanks de onzekerheid die dit virus met zich mee brengt, is er op dit moment sprake van een gezonde financiële situatie die deze onzekerheid kan opvangen. Daarom achten wij het passend de continuïteitsveronderstelling te blijven hanteren. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de grondslagen van de jaarrekening.

Financiële ontwikkelingen

Algemeen

De netto-omzet bedroeg € 116,8 miljoen (2018: € 105,1 miljoen). Het resultaat na belastingen bedroeg € 11,8 miljoen (2018: € 14,5 miljoen). De stijging van de bedrijfslasten, die verhoudingsgewijs meer zijn gestegen dan de bedrijfsopbrengsten, hebben bijgedragen aan een lager bedrijfsresultaat van € 21,0 miljoen (2018 € 22,7 miljoen).

De toevoeging van het resultaat 2019 aan het eigen vermogen overstijgt het uitgekeerde dividend. Hierdoor neemt het eigen vermogen in 2019 toe met € 4,6 miljoen. Als percentage van het balanstotaal steeg de solvabiliteit tot 48,2% (2018: 43,4%) waarmee we voldoen aan de bankconvenanten.

Kasstromen

De operationele kasstroom is in 2019 gedaald van € 41,9 miljoen naar € 30,6 miljoen. De belangrijkste oorzaak voor de daling is de mutatie in het werkkapitaal, meer specifiek de hogere vorderingen en lagere kortlopende schulden.

De kasstroom uit investeringsactiviteiten daalde van € 42,8 miljoen negatief in 2018 naar € 13,7 miljoen negatief in 2019. De belangrijkste investeringen in 2019 betroffen het (tijdelijk) herstel van de composteringsinstallatie, het vervangen van de voorwand ketel 2e trek AEC en het vervangen van de MCC-verdelers. In 2018 betrof dit het project BEC 2.0 en de aankoop van 100% deelneming in Empyro B.V.

De kasstroom uit financieringsactiviteiten is in 2019 gestegen van € 2,6 miljoen negatief naar € 30,4 miljoen negatief. De redenen hiervoor zijn geen opname van langlopende leningen, aflossing op bestaande langlopende leningen en het betaalde dividend.

De netto kasstroom bedroeg in 2019 € 13,4 miljoen negatief (2018: € 3,5 miljoen negatief) en deed het saldo van de liquide middelen dalen van € 24,9 miljoen eind 2018 naar € 11,5 miljoen eind 2019.

In 2019 zijn geen financieringen overeengekomen met de ING/BNG.

Personele ontwikkelingen

In 2019 hebben we verdere uitvoering gegeven aan ons beleid Duurzame inzetbaarheid. Dat resulteerde onder meer in het aanbieden van verschillende activiteiten rondom vitaliteit, arbeidsvoorwaarden en opleiding en training. Zo konden medewerkers gebruik maken van loopbaancoaches en hebben we via pilots gewerkt aan flexibel werken in de ploegendienst. Ook hebben we beleid ontwikkeld voor parttime werken en minder werken in de nachtdienst.
Sinds 2018 kennen we een generatieregeling waar inmiddels ruim 15 medewerkers aan deelnemen. Volgens deze regeling mogen ouderen minder werken met behoud van enkele rechten. Op het gebied van strategisch personeelsmanagement (SPM) hebben we een mooie stap gemaakt door inzicht te krijgen in de ambitie en potentie van onze medewerkers. We weten beter wie en hoeveel fte's we nodig hebben en wanneer we ze willen inzetten. Het afgelopen jaar zijn een aantal medewerkers intern doorgestroomd naar een andere functie of hebben promotie gemaakt.

We weten beter wie en hoeveel fte's we nodig hebben en wanneer we ze willen inzetten

Ziekteverzuim

Streefgetal ziekteverzuim: 3,5%
Ziekteverzuim 2018: 4,0%
Ziekteverzuim 2019: 2,5%
Verzuimmanagement is sinds 2018 volledig een lijnverantwoordelijkheid.

Arbeidsmarkt

Er heerst krapte op de arbeidsmarkt. Mede daarom zijn we in 2018 een technische bedrijfsacademie gestart. In twee jaar tijd leiden we vijf zij-instromers op tot vakman/vakvrouw op mbo4-niveau. Bij het succesvol afronden van het opleidingstraject kunnen de zij-instromers mee solliciteren op vacatures. In 2019 zijn drie deelnemers in een operationsfunctie ingestroomd.

Daarnaast zijn we gestart met de projectgroep Arbeidsmarktbewerking, met als doel om openstaande vacatures in te vullen. De interventies bleken succesvol. Eind 2019 zijn alle openstaande vacatures vervuld.

Personeelscijfers per 31 december 2019

	Eenheid	2019	2018
Personeelsbezetting*	Fte	**244,8**	234,5
Waarvan deeltijders	Aantal	**45**	40
Stagiaires/afstudeerders**	Aantal	**3**	3
Uitstroom jaarcijfers	Fte	**18,2**	13,5
Instroom jaarcijfers	Fte	**36,3**	21,8
Vacatures openstaand	Aantal	**4**	7
Gemiddelde leeftijd	In jaren	**45,0**	46,5
Ziekteverzuim	%	**2,5**	4,0

* Dit betreft een gemiddelde, exclusief stagiairs, inclusief 3 management trainees (in 2018: 4).
** In 2019 hebben 10 stagiaires/afstudeerders stage gelopen of hun afstudeeropdracht uitgevoerd bij Twence.

Vooruitzichten 2020

In 2020 verwachten we een verdergaande bijdrage te kunnen leveren aan de verduurzaming van de regio door flinke stappen te zetten in onze strategische projecten gericht op een circulaire economie. Zo hopen we de vergunning rond te krijgen en de eerste paal te kunnen slaan voor een innovatieve mestverwaardingsinstallatie, die mest verwerkt tot 100 procent herbruikbare materialen. Verder verwachten we te starten met de realisatie van een installatie voor CO_2-afvang en de warmteleiding naar Grolsch ten behoeve van een verdere verduurzaming van hun productieproces. In 2020 zal ook de herbouw van onze installatie Compostering & Vergisting voor het grootste gedeelte gerealiseerd zijn.

Duurzaamheidsdoelstellingen

Voor onze aandeelhouders ontwikkelen wij activiteiten die substantieel bijdragen aan hun duurzaamheidsdoelstellingen. Onderzoek naar mogelijkheden voor warmtelevering aan stadswijken en bedrijven maar ook voor duurzame elektriciteit aan onze aandeelhoudende gemeenten gaat onverminderd voort. Daarnaast zoeken we actief naar regionale initiatieven, waarbij we met andere bedrijven kunnen samenwerken aan verduurzaming. Zo werken we met Stadt Münster aan verduurzaming van de Euregio. Voor de verdere invulling van onze opdracht uit de Green Deal Bodemassen, hebben we het afgelopen jaar de nodige ervaring opgedaan en verkennen wij de markt door samenwerking te zoeken in de keten.

Levering duurzame elektriciteit

Wij verwachten in 2020 de afspraken af te ronden, zodat we met ingang van 1 januari 2021 duurzame elektriciteit kunnen leveren aan onze aandeelhouders. De duurzame elektriciteit wordt door ons opgewekt uit de verwerking van huishoudelijke afvalstoffen en uit hernieuwbare bronnen, zoals de zon. Dit is een mooi voorbeeld hoe we samen regionale kringlopen kunnen sluiten.

Bedrijfseconomisch zijn de vooruitzichten, mede op basis van de huidige marktprijzen, gunstig. Een toename van het aantal FTE's ligt niet in de verwachting.

Als voorzitter van de Warmtetafel binnen de Regionale Energie Strategie (RES) Twente is wethouder Claudio Bruggink nauw betrokken bij de warmtelevering aan stadswijken.

Focus 2020-2023, de energieke koers van Twence

De koers is uitgezet, de doelen bepaald. 2020 wordt het jaar van de strategische projecten. Met een gedegen voorbereiding, waaraan iedereen zijn of haar bijdrage heeft geleverd, gaan we de komende jaren volop in de uitvoering. Het afgelopen jaar hebben we erg ingezet op de zelfstandigheid, betrokkenheid en professionaliteit van onze teams. Het activeren en betrekken van medewerkers geeft positieve resultaten. En dat geeft weer het vertrouwen dat we onze koers voor 2020-2023 ook echt kunnen gaan varen.

Twee focusgebieden

Twence heeft de afgelopen jaren bewezen een aanzienlijke bijdrage te kunnen leveren aan de energietransitie. Samen met onze aandeelhouders en partners zetten we de komende jaren de noodzakelijke verdere stappen om een duurzame samenleving te realiseren. Voor de periode 2020-2023 hebben we de strategische lijnen geactualiseerd, aansluitend op de ontwikkelingen in onze omgeving. In deze periode staan de volgende strategische lijnen centraal:

1. Een actieve en substantiële bijdrage leveren aan de duurzame regionale energievoorziening.
2. Meer waardevolle grondstoffen uit afval en biomassa produceren om daarmee de grondstofkringlopen te sluiten.

Door in te zetten op deze twee focusgebieden, verwachten we dat Twence zich ook in de toekomst op eigen kracht kan blijven ontwikkelen, mét het vertrouwen van onze publieke aandeelhouders en de samenwerking met onze ketenpartners. We zetten gezamenlijk in op het intensiveren van onze eigen transitie tot Euregionaal grondstoffen- en energiebedrijf.

Strategische projecten in uitvoering

Vanuit de twee pijlers zetten we in op een aantal strategische projecten die bijdragen aan de gestelde doelen. Deze projecten moeten de verwachte groei realiseren om zo een rol van (Eu)regionale en ook landelijke betekenis te spelen. De volgende projecten staan voor 2020 op de planning om te starten met de realisatie:

- Herbouw installatie Compostering & Vergisting
- Mestverwaarding
- CO_2-afvang
- Warmteleiding Grolsch

Het zijn majeure projecten, die flink wat gaan vragen van onze organisatie. Daarnaast gaan we een flinke stap vooruit zetten in de uitrol van onze warmtevisie, waarbij we willen bijdragen aan de warmte- en stoomlevering aan stedelijke warmtenetten en industriële grootverbruikers in Twente. Om deze projecten te laten welslagen, verbeteren we onze huidige bedrijfsvoering, optimaliseren we de installaties onderling en verhogen we de beschikbaarheid en de olieproductie bij Empyro.

Belangrijke waarde: de mensen

Het draait echter niet alleen om het verbeteren van installaties. Onze belangrijkste waarde zijn onze mensen. Zij kunnen door hun professionaliteit en betrokkenheid het verschil maken. We kunnen nog zulke mooie idealen en dromen hebben, zonder de inzet van onze medewerkers zijn we nergens. De dynamiek binnen en buiten ons bedrijf vraagt om vaardigheden als wendbaar zijn, continu willen verbeteren, maar ook kostenbewust handelen. Naast het ontwikkelen van vaardigheden, is het ook belangrijk om kennis en kunde op peil te houden. Dat vraagt wat van de leidinggevenden, maar brengt ook een eigen verantwoordelijkheid met zich mee. Gelukkig zien we dat onze medewerkers op positieve wijze omgaan met deze dynamiek.

2020 wordt een jaar waarin we weer een belangrijke stap zetten om de transitie tot Euregionaal grondstoffen- en energiebedrijf verder vorm te geven. Wilt u meer lezen over ons beleid voor de komende jaren? Download dan het Strategisch beleidsplan Twence 2020-2023 op https://jaarverslag.twence.nl.

Enschede, 3 april 2020

Dr. G. Marc Kapteijn
algemeen directeur

Corporate governance verslag

Twence Holding B.V.

Bericht van de voorzitter

In dit bericht sta ik namens de raad van commissarissen graag stil bij de ontwikkelingen van Twence Holding B.V. in 2019. We kunnen terugblikken op een jaar waarin veel is gebeurd. U heeft dat al kunnen lezen in het verslag van de directie op de voorgaande pagina's.

Het resultaat over 2019 is bereikt dankzij grote inzet en betrokkenheid van de medewerkers van Twence. Het vooruitzicht van structurele positieve financiële resultaten op bedrijfsniveau is noodzakelijk voor Twence om te kunnen blijven investeren in de verbetering en kwaliteit van de bestaande kapitaalintensieve installaties. Daarnaast is dit nodig om zo nieuwe investeringen in installaties voor grondstoffenterugwinning en duurzame energieproductie mogelijk te maken. Deze investeringen zijn noodzakelijk om de beleidsdoelstellingen van de aandeelhouders en de continuïteit van de onderneming op de lange termijn te borgen.

TOEZICHT

1. Verslag toezichtstaken raad van commissarissen

Als raad van commissarissen houden we toezicht op en adviseren we de directie over het beleid en de algemene gang van zaken van de onderneming. Daarbij handelen we in het belang van alle stakeholders in de vennootschap. Voor belangrijke directiebeslissingen is goedkeuring van de raad van commissarissen vereist. Dit is vastgelegd in de statuten. In dit verslag staan we nadrukkelijk stil bij onze eigen verantwoordelijkheid. De raad van commissarissen heeft in 2019 vier keer plenair met de directie vergaderd. Tijdens de eerste vergadering is één commissaris afwezig geweest, bij alle overige vergaderingen is de voltallige raad bijeen gekomen.
We hebben meerdere keren zonder de directie overleg gevoerd en we hebben met vertegenwoordigers van de ondernemingsraad gesproken over diverse ontwikkelingen van de organisatie. Daarnaast hebben we samen met de directie tijdens een strategische sessie de samenwerking geëvalueerd. Tevens hebben we gesprekken gevoerd met de aandeelhouders, zodat we wisten welke belangen er op dat niveau spelen. De raad van commissarissen is daarnaast vertegenwoordigd in de klankbordgroep Majeure investeringen. De volgende onderwerpen zijn in 2019 besproken:

- Actualisatie Strategisch beleidsplan Twence periode 2020-2023.
- Communale samenwerking tussen Münster en de aandeelhoudende gemeenten van Twence.
- Jaarverslag en jaarrekening 2018.
- Strategische projecten.
- Veiligheid, Arbo en ontwikkelingen ziekteverzuim.
- (Her)benoeming commissarissen.
- Beschikbaarheid en onderhoudsconcepten van grote installaties.
- Vaststelling budget 2020 en bespreking meerjarenbegroting 2020-2023.
- Stookproeven en effecten daarvan op de bedrijfsvoering.
- Vergunningen, ruimtelijke ordening.
- Marktontwikkelingen van grondstoffen, (duurzame) energie en afval.
- Samenwerking in de keten.
- Internationalisering van de afvalmarkt.
- Status organisatieontwikkelingen voor kantoorposities en productieomgeving.
- Kwaliteitsmanagement, leiderschapstrainingen kader.
- Integratie Empyro in de Twence-organisatie.

Hierna wordt samenvattend aangegeven hoe de raad van commissarissen het beleid van de onderneming beoordeelt.

Realisatie ondernemingsdoelstellingen

Samen met de directie staan we steeds stil bij de voortgang van de realisatie van de ondernemingsdoelstellingen. Uit het financieel jaarverslag dat nu voor u ligt, blijkt dat het door ons goedgekeurde budget 2019 en de bijbehorende ondernemingsdoelstellingen grotendeels zijn behaald. Het resultaat is positief beïnvloed door het in stand houden van de hoge beschikbaarheid, stijgende prijzen in onze afzetmarkten en lagere afschrijvingslasten.

Strategie en risico's

De directie heeft voor een belangrijk deel uitvoering gegeven aan het 'Strategisch beleidsplan Twence 2016–2019'. Ook is het meerjarenbeleidsplan geactualiseerd voor de jaren 2020-2023. Hierover informeert de directie van Twence in de voorgaande pagina's van dit jaarverslag en in het online publieksjaarverslag 2019: https://jaarverslag.twence.nl. Over het proces en de inhoud van het Strategisch beleidsplan Twence 2020-2023 zijn we tijdens onze reguliere vergaderingen door de directie geïnformeerd.

De onderneming is er in 2019 opnieuw in geslaagd een passend volume brandbaar restafval te contracteren. Dit draagt bij aan de optimale bezetting van de afvalenergiecentrale de komende jaren. We hebben er vertrouwen in dat ook in de verdere toekomst langjarig voldoende brandbaar restafval aangeboden wordt om de installaties optimaal te kunnen benutten en verplichtingen op het gebied van energie en grondstoffenlevering na te komen. Vooruitlopend op de 'Brexit' is de hoeveelheid afval die voor het Verenigd Koninkrijk wordt verwerkt, afgebouwd. De importheffing heeft dit proces nog eens versneld. Parallel daaraan is – passend bij de Euregionale rol van Twence – meer afval uit het Duitse grensgebied gecontracteerd. Hoewel de importheffing ook impact had op dit proces, zien we de toekomst met onze Duitse partners met vertrouwen tegemoet.

Interne beheersing

Bij Twence werken we met een Balanced scorecard, waarin toetsingscriteria zijn opgenomen voor onder meer financiële ontwikkelingen, klantrelaties, verloop van processen en de status van ontwikkelingsinitiatieven van de onderneming. Daarnaast wordt maandelijks gerapporteerd over onder meer financiën, Arbo en veiligheid. De directie beoordeelt maandelijks of de onderneming op koers ligt en of er bijgestuurd moet worden. De directie informeert ons ieder kwartaal via financiële rapportages en statusrapportages over de bedrijfseconomische ontwikkeling. Daarbij gaan zij expliciet in op risico-aspecten. De auditcommissie beoordeelt de financiële rapportages en investeringsvoorstellen diepgaand, bespreekt deze apart met de directie en rapporteert aan de raad van commissarissen. Daarnaast zijn

uit de raad van commissarissen een technische commissie en een remuneratiecommissie ingesteld die zich voor deze onderwerpen in de bedrijfsvoering verdiepen. Een vertegenwoordiger van de raad van commissarissen neemt deel aan de bijeenkomsten van de klankbordgroep Majeure investeringen. Daardoor is er een goede wisselwerking met de aandeelhouders en hun belangen bij grote investeringen. Deze werkwijze is naar onze mening een adequate methode om toezicht op de onderneming te kunnen houden.

Financiële verslaggeving

De jaarrekening 2018 hebben we in onze vergadering van 21 maart 2019 besproken. De onafhankelijke accountant van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. heeft ons een toelichting gegeven. We hebben aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders voorgesteld deze jaarrekening ongewijzigd vast te stellen. Als onderdeel van ons toezicht bespreken we met de onafhankelijke accountant van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. de status van de initiatieven die de directie op basis van de aanbevelingen uit het uitgevoerde controleonderzoek van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. heeft genomen. Daarbij hebben we samen vastgesteld dat de directie daar naar genoegen adequaat uitvoering aan heeft gegeven. Elke vergadering legt de directie verantwoording aan ons af over de resultaten tot op dat moment, waarbij afwijkingen op het door ons vastgestelde budget worden toegelicht. We hebben gedurende het jaar vastgesteld dat we voldoende informatie voorgelegd kregen om dit goed te kunnen beoordelen.

Naleving wet- en regelgeving

De onderneming heeft een compliance medewerker in dienst, die de directie rechtstreeks informeert over naleving van wet- en regelgeving. In de statusrapportage houdt de directie ons elke vergadering over dit onderwerp op de hoogte. Hierbij hebben we vastgesteld dat wet- en regelgeving ook in 2019 op een correcte manier zijn nageleefd. Over de wijze van toezicht op naleving van de milieuregelgeving hebben Twence en provincie Overijssel sinds 2010 een convenant afgesloten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het zogenaamde systeemgericht toezicht. Dit toezicht bestaat deels uit controle van het Twence interne borgingssysteem voor de naleving van vergunningsvoorschriften en deels uit reality checks in de praktijk. Provincie Overijssel en Twence lopen in Nederland voorop met deze werkwijze, die we als zeer efficiënt beoordelen.

Verhouding met aandeelhouders

Tijdens de aandeelhoudersvergaderingen is door de directie en raad van commissarissen nadrukkelijk stilgestaan bij voorgenomen strategische projecten, de strategische en bedrijfseconomische effecten daarvan en de invloed van de aandeelhouders daarop. Voor de aandeelhouders is Twence een belangrijke partij bij het behalen van hun duurzaamheidsdoelstellingen, die gebaseerd zijn op nationale en internationale afspraken.

Relevante aspecten MVO

Tijdens iedere reguliere vergadering informeert de directie ons over de eventuele bijzonderheden in de relatie met onder meer maatschappelijke organisaties en omwonenden. We stellen vast dat er sprake is van een constructieve sfeer en dat er een gezonde relatie is met alle partijen. De wijze waarop de onderneming de omgeving vroegtijdig bij bijzondere of nieuwe ontwikkelingen betrekt, met hen invulling geeft aan natuurontwikkeling en beeldkwaliteit spreekt ons aan. Ook hebben we veel waardering voor het feit dat de onderneming leegstaande gebouwen tijdelijk beschikbaar stelt aan maatschappelijke organisaties en cliënten van deze organisaties, en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt inzet voor groenonderhoud. Daarnaast zijn we enthousiast over de wijze waarop Twence zich inspant de jeugd te interesseren voor een toekomst in de techniek en bijdraagt aan techniekonderwijs in de regio.

2. Verslag commissies

De auditcommissie is in 2019 vier keer bijeen geweest. Tijdens de vergaderingen is gesproken over de kwartaalcijfers, verzekeringsaangelegenheden, risico's, voorgenomen investeringen en de nieuwe financiering van de onderneming. Samen met de directie is met de onafhankelijke accountant PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. de 'Managementletter' behandeld. Hierbij is vastgesteld, dat Twence de benoemde aandachtspunten uit de Managementletter van 2018 voortvarend heeft opgepakt en tot een goede oplossing heeft gebracht. We hebben met instemming kennis genomen hoe de directie de elementen uit de Managementletter van 2019 verwacht op te lossen.

In de vier bijeenkomsten van de technische commissie is onder meer gesproken over de staat van de installaties, onderhoudsconcepten, verlengde levensduur, risico's, de meerwaarde van inbreng van externe expertise en technische aspecten van nieuwe projecten. Tevens stonden hier de investeringen in de CO_2-afvangst en de optimalisatie van het machinepark op de agenda.

De remuneratiecommissie is twee keer bij elkaar geweest, waarbij onder meer is gesproken over de voortgang van afgesproken doelstellingen, bezoldiging van de directeur, functioneren directeur en algemene personeelszaken.

3. Samenvatting remuneratierapport

De aandelen van Twence Holding B.V. zijn in handen van (gemeentelijke) overheden. Het bezoldigingsbeleid is gebaseerd op landelijke richtlijnen. Er zijn in 2019 geen bijzondere uitkeringen aan medewerkers van de onderneming gedaan die van deze richtlijnen of de cao afwijken. De onderneming kent één statutair directeur. Om deze reden is de bezoldiging niet opgenomen in de financiële verslaglegging. Het salarispakket is in lijn met voorgaande jaren.

INTERNE ORGANISATIE

1. Samenstelling raad van bestuur en raad van commissarissen

Samenstelling raad van bestuur

Bij Twence is sprake van één statutair bestuurder, de heer dr. G.M. Kapteijn. De heer Kapteijn is vice-voorzitter en lid van het bestuur van de Vereniging Afvalbedrijven (onbezoldigd), bestuurslid van BEON (Bio-energiecluster Oost-Nederland) (onbezoldigd) en heeft verder geen nevenfuncties.

Samenstelling raad van commissarissen

De raad van commissarissen van Twence Holding B.V. bestaat statutair uit vijf leden.

Mevrouw Van Oldeniel is op 25 april 2019 benoemd als lid van de raad van commissarissen. Alle leden van de raad van commissarissen zijn onafhankelijk, zoals bedoeld in artikel III.2 van de corporate governance code van Twence Holding B.V. Commissarissen worden benoemd voor een termijn van vier jaar en zijn één keer voor een volle termijn van vier jaar herbenoembaar. Mevrouw drs. W.M. van Ingen is voortijdig afgetreden per 1 januari 2019. Zij heeft een nieuwe functie geaccepteerd, die niet verenigbaar is met het commissariaat bij Twence. Mr. H.G.M. van Oldeniel is in 2019 benoemd als haar opvolger. De heer T.R. Doesburg is met ingang van 1 januari 2019 voorzitter van de raad van commissarissen.

De commissarissen ontvangen een door de Algemene vergadering van Aandeelhouders vastgestelde vaste vergoeding, onafhankelijk van de resultaten van de onderneming. Zij houden geen aandelen in de vennootschap. In de raad van commissarissen hebben geen voormalige bestuurders van de vennootschap zitting. Een kort curriculum van de individuele leden van de raad, evenals informatie over eventuele andere commissariaten en nevenwerkzaamheden, vindt u op onze website: www.twence.nl.

Profielschets, competenties en diversiteit

De profielschets en het rooster van aftreden van de raad van commissarissen staan op de website van Twence. We stellen vast, dat de gevraagde competenties en gewenste verhouding man/vrouw in onze raad zijn vertegenwoordigd. Op de volgende pagina's worden deze competenties overzichtelijk gepresenteerd.

De raad was in 2019 als volgt samengesteld, peildatum 1 januari 2019:

Naam	m/v	Leeftijd	Nationaliteit	Hoofdfunctie	Nevenfunctie	Datum eerste benoeming	Herbenoeming mogelijk	Jaar van aftreden
T.R. Doesburg Geb. 18-02-1949	m	69	NL	Voorzitter RvC	Lid auditcommissie, lid remuneratiecommissie.	2011	-	2019
Ir. J.A. Casteleijn Geb. 02-10-1949	m	69	NL	Lid RvC	Plaatsvervangend voorzitter raad van commissarissen, voorzitter technische commissie, voorzitter remuneratiecommissie, voorzitter selectie- en benoemingscommissie.	2012	-	2020
Ir. W. van den Brink Geb. 25-06-1963	m	55	NL	Lid RvC	Lid technische commissie, lid Klankbordgroep Majeure investeringen.	2017	2021	2025
Drs. H.A. Zevenbergen-Scholtz RA Geb. 21-01-1971	v	47	NL	Lid RvC	Voorzitter auditcommissie, lid selectie- en benoemingscommissie.	2018	2022	2026
Mr. H.G.M. van Oldeniel Geb. 27-02-1958	v	60	NL	Lid RvC		2019 (25 april)	2023	2027

Competentiematrix per 31 december 2019

Vereisten	T.R. Doesburg	J.A. Casteleijn	W. van den Brink	H.A. Zevenbergen-Scholtz RA	H.G.M. van Oldeniel
Algemeen					
In staat zijn het beleid van Twence op hoofdlijnen te beoordelen.	+	+	+	+	+
Samenstelling					
Binding met het grondgebied van de aandeelhouders.	+	-	+	+ +	+ +
Deskundigheden op het terrein van:					
Afvalverwerking, de afvalmarkt, secundaire grondstoffen.	-	++	++	+	-
Energieproductie en de energiemarkt.	+ +	+	+	+	-
Duurzaamheid, milieuzorg en maatschappelijk verantwoord ondernemen.	+ +	+	+	+ +	+
Het leiden van een kapitaalintensieve onderneming.	+ +	+ +	+ +	+	++
Financieel/economisch en IT.	+	+	+	++	+
Praktijkervaring met de politiek-bestuurlijke omgeving waarin Twence opereert.	+	- -	+	+ +	+ +
Internationale kennis.	+ +	+ +	+ +	+ +	+
Sociale verhoudingen.	+	+	+	+ +	+ +

2. Kwaliteit

Toezicht
In de statuten, de corporate governance code Twence Holding B.V. en de daarop gebaseerde reglementen is de inhoud van het toezicht van onze raad vastgelegd.

Evaluatie
In onze septembervergadering hebben wij stilgestaan bij nieuwe beleidsmatige en technische ontwikkelingen. We hebben teruggekeken op de afgesloten en lopende projecten. Ook stonden we stil bij de onderlinge samenwerking. Tot slot hebben de commissieleden onderling ook hun individuele en gezamenlijke functioneren geëvalueerd.

Organisatie
Om een betere verdeling van aandacht tussen de bestaande operatie en de ontwikkelingen en realisatie van nieuwe initiatieven te bewerkstelligen, heeft Twence de afdeling 'Innovatie en Projecten' opgericht. Deze keuze is het afgelopen jaar van grote meerwaarde gebleken. De directie heeft ons regelmatig geïnformeerd over de aansturing van de onderneming en de daarvoor benodigde kwaliteiten in relatie met de verantwoordelijke leidinggevenden.

Tegenstrijdige belangen/onafhankelijkheid
In onder meer het 'reglement raad van commissarissen Twence Holding B.V.' is geborgd hoe we omgaan met tegenstrijdige belangen. Wij zullen, afhankelijk van de daarbij ter beschikking staande informatie en het risico van belangenvermenging, beoordelen hoe het desbetreffende lid bij de bespreking en besluitvorming over dit onderwerp wordt betrokken.

Externe auditor
Sinds 1 januari 2013 voert PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. als onafhankelijke accountant de controles bij Twence uit. We hebben voor de vaststelling van de jaarrekening 2019 buiten de aanwezigheid van de directie overleg gevoerd met de externe accountant. Hierbij is gebleken dat de accountant geen belangrijke bevindingen heeft geconstateerd ten aanzien van de interne beheersing, voor zover getoetst in het kader van de controle van de jaarrekening.

NALEVING CORPORATE GOVERNANCE PRINCIPES

Twence kent een 'Corporate governance Twence Holding B.V.' Deze code is in 2017 geactualiseerd, aan de hand van de herziene Nederlandse corporate governance code. Er zijn geen bijzonderheden te melden waarbij van de corporate governance Twence Holding B.V. is afgeweken. De corporate governance Twence Holding B.V. is via de website van Twence in te zien.

Tot slot
Twence is een organisatie die zich op eigen kracht, maar ook door strategische samenwerkingsverbanden verder zal ontwikkelen als grondstoffen- en energiebedrijf. Daarmee draagt Twence bij aan de beleidsdoelstellingen van de aandeelhouders, de positieve en duurzame ontwikkeling van de Twentse economie en de daaraan verbonden werkgelegenheid. Graag spreek ik namens de raad van commissarissen mijn erkentelijkheid uit voor de directie, het middenkader en vooral voor alle medewerkers van Twence, voor hun inzet in het afgelopen jaar. Door hun inspanningen zijn de positieve resultaten behaald die in dit verslag worden beschreven.

Advies
Overeenkomstig het bepaalde in artikel 23 van de statuten leggen wij u hierbij de door ons vastgestelde jaarrekening over 2019 ter goedkeuring voor. Ook is het verslag van de directie over 2019 bijgevoegd. PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. te Enschede heeft de jaarrekening gecontroleerd. De controleverklaring is opgenomen achter in dit verslag. De winst na belasting van de vennootschap over het jaar 2019 bedraagt € 11,8 miljoen. Wij adviseren de algemene vergadering van aandeelhouders de jaarrekening over 2019 vast te stellen en:

- conform het bepaalde in artikel 24 van de statuten de directie voor het door haar gevoerde bestuur en de raad van commissarissen voor het door hem uitgeoefende toezicht te dechargeren;
- met toepassing van artikel 25 van de statuten de winst over 2019 te bestemmen op de wijze als is aangegeven in het in de jaarrekening opgenomen winstverdelingsvoorstel.

Enschede, 3 april 2020

Ir. J.A. Casteleijn
voorzitter

Aandeelhouders (per 31 december 2019)

Aandeelhouder	Aantal stemmen	Percentage van de stemmen	Datum van toetreding
Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen*	30.969	3,65	02.01.2001
Almelo	95.000	11,19	12.12.2011
Berkelland	14.282	1,68	12.12.2011
Borne	27.897	3,29	12.12.2011
Dinkelland	34.056	4,01	12.12.2011
Enschede	205.467	24,19	12.12.2011
Haaksbergen	32.021	3,77	12.12.2011
Hellendoorn	46.795	5,51	12.12.2011
Hengelo	105.681	12,44	12.12.2011
Hof van Twente	46.359	5,46	12.12.2011
Losser	29.607	3,49	12.12.2011
Oldenzaal	41.804	4,92	12.12.2011
Rijssen-Holten	36.992	4,36	12.12.2011
Tubbergen	27.643	3,26	12.12.2011
Twenterand	43.909	5,17	12.12.2011
Wierden	30.668	3,61	12.12.2011

* Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een samenwerkingsverband van de gemeenten De Marne, Eemsmond, Loppersum en Winsum.

Jaarrekening 2019

Twence Holding B.V.

Arjan Bonthuis, LTO-voorzitter Twente, is betrokken bij mestverwaarding. De mestverwaardingsinstallatie die we gaan realiseren, vormt één van de strategische projecten uit ons strategisch beleid voor 2020-2023.

Twence Holding B.V.

Geconsolideerde balans per 31 december 2019

(voor resultaatbestemming)

Bedragen in duizenden euro's

	Ref.	31-12-19		31-12-18	
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	1	**3.688**		4.592	
Materiële vaste activa	2	**247.646**		261.197	
Financiële vaste activa	3	**-**		21	
Som der vaste activa			**251.334**		265.810
Vlottende activa					
Vorderingen	4	**23.674**		16.517	
Liquide middelen	5	**11.466**		24.909	
Som der vlottende activa			**35.140**		41.426
			286.474		307.236
Groepsvermogen					
Eigen vermogen	6		**138.029**		133.428
Voorzieningen	7		**40.042**		40.061
Langlopende schulden	8		**55.596**		78.465
Kortlopende schulden	9		**52.807**		55.282
			286.474		307.236

Twence Holding B.V.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2019

Bedragen in duizenden euro's

	Ref.	2019		2018	
Netto-omzet		**116.784**		105.058	
Overige opbrengsten		**4.755**		1.488	
Som der bedrijfsopbrengsten	11		**121.539**		106.546
Kosten van grond- en reststoffen	12	**-12.274**		-5.532	
Lonen en salarissen		**-15.221**		-15.009	
Sociale lasten		**-2.329**		-2.148	
Pensioenlasten		**-2.347**		-2.068	
Afschrijvingen op immateriële vaste activa		**-904**		-	
Afschrijvingen op materiële vaste activa	13	**-27.264**		-21.682	
Overige bedrijfskosten	14	**-40.207**		-37.441	
Som der bedrijfslasten			**-100.546**		-83.880
Bedrijfsresultaat			**20.993**		22.666
Rentebaten		**-**		-	
Rentelasten en soortgelijke kosten	15	**-4.819**		-5.139	
			-4.819		-5.139
Resultaat voor belastingen			**16.174**		17.527
Belastingen	16		**-4.328**		-3.037
Resultaat na belastingen			**11.846**		14.490

Twence Holding B.V.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2019

Bedragen in duizenden euro's

	Ref.	2019		2018	
Resultaat na belastingen		**11.846**		14.490	
Afschrijvingen immat. vaste activa		**904**		-	
Afschrijvingen mat. vaste activa	14	**27.264**		21.682	
Mutatie voorzieningen		**-19**		3.205	
Mutatie in werkkapitaal:					
▪ Vorderingen		**-7.157**		-365	
▪ Overige langlopende schulden		**-**		-1.016	
▪ Kortlopende schulden		**-2.204**		3.861	
Kasstroom uit operationele activiteiten			**30.634**		41.857
Investeringen in:					
▪ Materiële vaste activa	2	**-13.712**		-42.653	
▪ Financiële vaste activa		**21**		-	
Ontvangen wegens waardevermindering activa		**-**		548	
Opbrengst verkoop activa		**-**		36	
Verwerving groepsmaatschappij		**-**		-721	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			**-13.691**		-42.790
Aflossing langlopende schulden	8	**-23.141**		-22.232	
Opname langlopende schulden		**-**		31.002	
Betaald dividend		**-7.245**		-11.353	
Intrekking eigen aandelen		**-**		-1	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			**-30.386**		-2.584
Mutatie liquide middelen	5		**-13.443**		-3.517

Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:	2019	2018
Stand per 1 januari	**24.909**	28.426
Mutatie boekjaar	**-13.443**	-3.517
Stand per 31 december	**11.466**	24.909

Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening

Algemene toelichting

Activiteiten

Het beheren en exploiteren van milieuvoorzieningen en het verlenen van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen en het bewerken en verwerken van huishoudelijk afval en bedrijfsafval in het bijzonder, alsmede de productie van energie en grondstoffen.

Continuïteit en de implicaties van het coronavirus

Ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag zit Nederland in een intelligente lockdown als gevolg van het COVID-19 virus. Net zoals dit grote impact heeft op de samenleving, heeft het ook impact op Twence. De bedrijfsactiviteiten die Twence bedrijft, zijn voor een groot gedeelte aangemerkt als cruciale beroepsgroep door de Rijksoverheid. Hierdoor is het mogelijk en noodzakelijk om het grootste gedeelte van onze bedrijfsvoering te continueren. Vanuit de afdeling Veiligheid & Gezondheid worden de ontwikkelingen rondom het virus en de daaruit volgende maatregelen nauwgezet gevolgd. De teamleden informeren en adviseren de directie over de te treffen maatregelen.

De ontwikkelingen rondom het virus en daarmee ook rondom onze organisatie volgen elkaar in rap tempo op. Dit brengt onzekerheden met zich mee die mogelijk onze bedrijfsvoering raken. Wij volgen deze ontwikkelingen daarom nauwlettend en treffen telkens maatregelen waar dit passend wordt geacht. Hiermee proberen wij op een verantwoorde manier onze cruciale taak te blijven volbrengen.

De directie is van mening dat er geen materiële onzekerheid is ten aanzien van de continuïteit van Twence. Onze activiteiten en diensten behoren tot de cruciale voorzieningen die zullen worden gecontinueerd: het verwerken van onze inkomende stromen zijn door de Rijksoverheid aangemerkt als cruciale en vitale activiteiten. De belangrijkste omzetstromen voor Twence zijn afval en energie. Wij verwachten dat het te verwerken bedrijfsmatig afval zal dalen door de genomen overheidsmaatregelen, maar hiertegenover staat een verwachte stijging van het aanbod van huishoudelijk afval. Ook de bedrijfsvoering kunnen we naar verwachting ongehinderd continueren, enerzijds omdat er voldoende aanvoer van brandbaar afval en GFT afval is en anderzijds omdat we intern maatregelen hebben genomen om de bedrijfsvoering te continueren. Met name het feit dat iedereen zoveel mogelijk thuis moet blijven, zal de aanvoer van bijbehorend afvalaanbod laten stijgen. Waarschijnlijk dalen wel de marktprijzen voor energie vanwege overaanbod en onder druk van dalende olieprijzen. Voor ons zullen de mogelijke effecten daarvan beperkt zijn, omdat wij de door ons te produceren energie in 2020 vooruit verkocht hebben tegen vooraf vastgezette prijzen. Daarnaast veronderstellen wij tijdige inning van de debiteuren gelet op het debiteurenprofiel. We verwachten verder, dat de voor 2020 geplande uitbreidingsinvesteringen later in het jaar geëffectueerd zullen worden.

Voorts beschikken we over een forse vrije kasstroom, die hoger kan uitvallen wanneer we rekening houden met het mogelijk doorschuiven van uitbreidingsinvesteringen. In combinatie met de ongebruikte kredietfaciliteit is onze continuïteit hierdoor gewaarborgd. Tot slot verwachten we geen beroep te doen op het pakket aan nood- en compensatiemaatregelen dat de Rijksoverheid heeft toegezegd. De directie heeft om bovenstaande redenen de jaarrekening dan ook opgemaakt op basis van het continuïteitsbeginsel.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Twence Holding B.V. is feitelijk gevestigd op Boldershoekweg 51, 7554 RT Hengelo, statutair gevestigd te Enschede. Twence Holding B.V. is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 08090697.

Relatie met moedermaatschappij

Twence Holding B.V. is een besloten vennootschap, waarvan de geplaatste aandelen voor 81,9% in het bezit zijn van de Twentse gemeenten, 3,1% in het bezit is van Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen en 15% is ingekocht door Twence Holding B.V. (cumulatief preferente aandelen). Twence Holding B.V. staat aan het hoofd van de Twence-groep.

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens van Twence Holding B.V. opgenomen, samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Twence Holding B.V. direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen, doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op de balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Wanneer er sprake is van een belang in een joint venture, dan wordt het desbetreffende belang proportioneel geconsolideerd. Van een joint venture is sprake, indien als gevolg van een overeenkomst tot samenwerking de zeggenschap door de deelnemers gezamenlijk wordt uitgeoefend.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd, tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de groep.

Aangezien de winst- en verliesrekening over 2019 van Twence Holding B.V. in de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt, is in de enkelvoudige jaarrekening volstaan met weergave van een beknopte winst- en verliesrekening in overeenstemming met artikel 2:402 BW.

Per 1 januari 2019 zijn Twence B.V., Twence Tweede Lijn B.V., Twence Derde Lijn B.V., Twence Afvalscheiding B.V., Twence Groene Energie B.V. en Warmtekrachtcentrale Twence B.V. juridisch gefuseerd. Twence B.V. is hierbij de verkrijgende vennootschap.

De in de consolidatie 2019 begrepen vennootschappen zijn:
- Avi-Twente B.V., Enschede (100%)
- Twence Bioconversie B.V., Enschede (100%)
- Twence B.V., Enschede (100%)
- Twence Duurzaam B.V., Enschede (100%)
- Twence Zon B.V., Enschede (100%)
- Empyro B.V., Enschede (100% per 31 december 2018)

De in de consolidatie 2018 begrepen vennootschappen zijn:
- Avi-Twente B.V., Enschede (100%)
- Twence Tweede Lijn B.V., Enschede (100%)
- Twence Derde Lijn B.V., Enschede (100%)
- Twence Afvalscheiding B.V., Enschede (100%)
- Twence Groene Energie B.V., Enschede (100%)
- Twence Bioconversie B.V., Enschede (100%)
- Twence B.V., Enschede (100%)
- Twence Duurzaam B.V., Enschede (100%)
- Twence Zon B.V., Enschede (100%)
- Empyro B.V., Enschede (100% per 31 december 2018)

Buiten de consolidatie 2018 blijft Warmtekrachtcentrale Twence B.V. (100%) die van te verwaarlozen betekenis is.

Verbonden partijen
Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen, worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Twence Holding B.V., aandeelhouders en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Toelichting op het kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en het kortlopend bankkrediet. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht.

Schattingen
Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van Twence zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362.1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten. De belangrijkste gebieden waar de waardering van de desbetreffende posten in sterke mate wordt beïnvloed door gehanteerde vooronderstellingen, aannames en schattingen betreffen de levensduur van materiële vaste activa en de inschatting van de voorzieningen Eindafdekking en Nazorg.

Algemene grondslagen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Als er geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de winst- en verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar
De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Vreemde valuta
De posten in de jaarrekening van de groepsmaatschappijen worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de groepsmaatschappij haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Twence.

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening. Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op transactiedatum.

Operationele leasing
Bij de vennootschap kunnen er leasecontracten bestaan, waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vennootschap ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten
Derivaten worden bij eerste opname in de balans opgenomen tegen reële waarde, de vervolgwaardering van afgeleide financiële instrumenten ('derivaten') is kostprijs of lagere marktwaarde. De wijze van verwerking van waardeveranderingen van het afgeleide financieel instrument is afhankelijk van of er met het afgeleide financiële instrument hedge-accounting wordt toegepast of niet.

Twence past kostprijshedge-accounting toe op valutatermijncontracten ter indekking van haar toekomstige verkopen in Britse ponden. Indien van toepassing, wordt het ineffectieve deel van de waardeverandering van de valutatermijncontracten verantwoord in de winst- en verliesrekening onder de financiële baten en lasten. Op het moment van aangaan van een hedgerelatie, wordt dit door de vennootschap gedocumenteerd. De vennootschap stelt door middel van een test periodiek de effectiviteit van de hedgerelatie vast. Dit kan gebeuren door het vergelijken van de kritische kenmerken van het hedge-instrument met die van de afgedekte positie, of door het vergelijken van de verandering in reële waarde van het hedge-instrument en de afgedekte positie.

Twence bezit afgeleide financiële instrumenten die worden gewaardeerd tegen kostprijs en waarop kostprijshedge-accounting wordt toegepast. Bij het toepassen van kostprijshedge-accounting is de eerste waardering en de grondslag van verwerking in de balans en de resultaatbepaling van het hedge-instrument afhankelijk van de afgedekte post. Dit betekent het volgende:
- als de afgedekte post tegen kostprijs in de balans wordt verwerkt, wordt ook het derivaat tegen kostprijs gewaardeerd;
- zolang de afgedekte post in de kostprijshedgerelatie nog niet in de balans verwerkt wordt, wordt het hedge-instrument niet hergewaardeerd. Dit geldt bijvoorbeeld in geval van de hedge van het valutarisico van een toekomstige transactie.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

Kosten van immateriële vaste activa anders dan intern gegenereerde activa, waaronder octrooien en licenties, worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs en lineair afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur in 5 jaar.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op de balansdatum worden verwacht.
Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van grond- en hulpstoffen en kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten.

Onder de materiële vaste activa worden tevens reserveonderdelen van de installaties opgenomen. De onderdelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van een voorziening voor ouderdom. Op reserveonderdelen wordt niet afgeschreven.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:
Bedrijfsgebouwen en –terreinen:
3,33% – 10,00% (tussen 30 en 10 jaar).
Machines en installaties:
5,00% – 50,00% (tussen 20 en 2 jaar).
Andere vaste bedrijfsmiddelen:
5,00% – 20,00% (tussen 20 en 5 jaar).
Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening.

Als de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Twence Holding B.V. in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Als resultaat wordt verantwoord het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat.
Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Als sprake is van een bijzondere waardevermindering, vindt waardering plaats tegen de realiseerbare waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de winst- en verliesrekening.

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten verstrekte leningen en overige vorderingen die tot het einde van de looptijd zullen worden aangehouden. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, dan wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de winst- en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt, waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroomgenererende eenheid. Vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt door middel van een gehanteerde disconteringsvoet.

Als wordt vastgesteld, dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord was, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn als er geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de vennootschap op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de vennootschap de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst- en verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument.
Het waardeverminderingsverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen als de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking.
De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de winst-en verliesrekening verwerkt.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten, die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht.

Financiële instrumenten, die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, borgstellingsgarantie-provisie en baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.
De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.
De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Bij het contant maken is de marktrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties ad 1% (2018: 1%) als disconteringsvoet gehanteerd.
De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Latente belastingverplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de boekwaarden die in deze jaarrekening gevolgd worden anderzijds. De berekening van de latente belastingverplichtingen geschiedt tegen de belastingtarieven die op het einde van het verslagjaar gelden, of tegen de tarieven die in de komende jaren gelden, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld.

Er wordt uitsluitend een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is, dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Latente belastingvorderingen worden per verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Belastinglatenties worden gewaardeerd op nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen
Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Netto-omzet
Omzet wordt verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat, dat toekomstige voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden geschat. Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen/energie onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen. Omzet afval wordt verantwoord op het moment van verbranding of verwerking, omzet energie en omzet grondstoffen op het moment van levering. Ontvangsten met betrekking tot nog niet verbrand of verwerkt afval worden als afzetrisico gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Opbrengstverantwoording van goederen/energie
Opbrengsten uit de inname van goederen, alsmede de opbrengsten uit verkoop van energie en grondstoffen, worden opgenomen in de netto-omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van handels- en volumekortingen.

Pensioenen
Op grond van Richtlijn 271.3 Personeelsbeloningen - Pensioenen heeft Twence Holding B.V. geen pensioenvoorziening opgenomen in de jaarrekening. Dit aangezien Twence Holding B.V. geen verplichting heeft tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds (ABP). De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa als dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Schulden
Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Koersverschillen
Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen.

Overheidssubsidies
Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Kosten van grond- en reststoffen
Hieronder zijn begrepen de kosten voor het afzetten van stoffen die resteren na verwerking, alsmede kosten voor inname van inputstromen. De kosten worden verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Overige bedrijfskosten
De kosten worden verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen
Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen
De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Zie ook de grondslagen voor waardering van activa en passiva, bij Pensioenvoorziening.
De pensioenregeling is ondergebracht bij ABP en betreft een middelloonregeling met indexatie. De dekkingsgraad op 31 december 2019 was 97,8% (ultimo 2018: 95,8%).
Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van extra bijdragen als gevolg van een lage dekkingsgraad van het pensioenfonds.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa
Immateriële vaste activa en materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en reserveonderdelen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten
Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Rentelasten worden geactiveerd gedurende de periode van vervaardiging van een actief, als het een aanmerkelijke hoeveelheid tijd vergt om het actief gebruiks- of verkoopklaar te maken. De te activeren rente wordt berekend op basis van de verschuldigde rente over specifiek voor de vervaardiging opgenomen leningen en op basis van de gewogen rentevoet van leningen die niet specifiek aan de vervaardiging van het actief zijn toe te rekenen, in verhouding tot de uitgaven en periode van vervaardiging.

Belastingen
De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.
De belastinglast wordt voor de fiscale eenheid als geheel berekend en verwerkt in de jaarrekening van het hoofd van de fiscale eenheid.

Resultaat deelnemingen
Het resultaat is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat voor zover dit aan Twence Holding B.V. wordt toegerekend.

1. Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt weer te geven:

Bedragen in duizenden euro's

	Licenties
Stand per 01-01-19	
▪ Aanschafwaarde	**4.592**
▪ Cumulatieve afschrijvingen	**-**
Boekwaarde	**4.592**
Mutaties:	
▪ Afschrijvingen	**-904**
Saldo	**-904**
Stand per 31-12-19	
▪ Aanschafwaarde	**4.592**
▪ Cumulatieve afschrijvingen	**-904**
Boekwaarde	**3.688**

Dit betreft de activering van de verworven licenties uit hoofde van de overname van Empyro B.V. in 2018. De licenties worden over een looptijd van 5 jaar lineair afgeschreven naar nihil.

2. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

Bedragen in duizenden euro's

	Bedrijfs-gebouwen en -terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs-middelen	In aanbouw	Totaal
Stand per 01-01-19					
▪ Aanschafwaarde	**176.140**	**460.293**	**59.727**	**3.595**	**699.755**
▪ Cumulatieve afschrijvingen	**-79.309**	**-320.240**	**-39.009**	**-**	**-438.558**
Boekwaarde	**96.831**	**140.053**	**20.718**	**3.595**	**261.197**
Mutaties door aanschaf-fingen/afstotingen:					
▪ Investeringen	**1.379**	**11.609**	**1.316**	**-592**	**13.712**
▪ Waardevermindering	**-77**	**-1.238**	**-177**	**-**	**-1.492**
▪ Desinvesteringen	**-512**	**-14.983**	**-258**	**-**	**-15.753**
▪ Afschrijvingen op desinvesteringen	**398**	**14.647**	**256**	**-**	**15.301**
Saldo	**1.188**	**10.035**	**1.137**	**-592**	**11.768**
Mutaties door afschrijvingen:					
▪ Afschrijvingen	**-5.818**	**-16.945**	**-2.556**	**-**	**-25.319**
Stand per 31-12-19					
▪ Aanschafwaarde	**176.930**	**455.681**	**60.608**	**3.003**	**696.222**
▪ Cumulatieve waarde-verminderingen en afschrijvingen	**-84.729**	**-322.538**	**-41.309**	**-**	**-448.576**
Boekwaarde	**92.201**	**133.143**	**19.299**	**3.003**	**247.646**

De waardeverminderingen en het grootste deel van de desinvesteringen zijn het gevolg van een brand in de composteringsinstallatie.

Levensduurverlengende onderhoudsuitgaven worden geactiveerd.

Geactiveerde rentelasten: nihil (2018: € 173.000).

De bedrijfsgebouwen en –terreinen en machines en installaties dienen als zekerheid voor de leningen zoals die zijn verstrekt door de BNG en ING.

3. Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt weer te geven:

Bedragen in duizenden euro's

	Deelnemingen
Stand per 01-01-19	**21**
Mutaties:	
▪ Mutatie door fusie deelnemingen	**-21**
Stand per 31-12-19	**-**

De groep heeft ultimo 2019 geen kapitaalbelangen meer. De deelneming in Warmtekrachtcentrale Twence B.V. is door de juridische fusie per 1 januari 2019 opgegaan in Twence B.V.

Van de niet-verrekenbare tijdelijke verschillen en compensabele verliezen ten bedrage van € 8.563.000 (2018: € 8.578.000) is het (nog) niet waarschijnlijk dat toekomstige fiscale winst beschikbaar komt ter compensatie of dat verrekeningsmogelijkheden kunnen worden benut.

4. Vorderingen

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-19	31-12-18
Vorderingen op handelsdebiteuren	**12.932**	10.468
Te factureren omzet grondstoffen	**494**	1.107
Te factureren omzet energie	**286**	125
Te vorderen sde	**7.772**	1.152
Vooruitbetaalde assurantiepremie	**1.070**	769
Te vorderen overige belastingen en premies sociale verzekeringen	**2**	1.729
Vooruitbetaalde bedragen deelneming Empyro B.V.	**475**	650
Overige vorderingen	**643**	517
	23.674	16.517

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar en zijn onder aftrek van voorzieningen weergegeven. Gedurende het jaar hebben er geen onttrekkingen plaatsgevonden in de voorziening voor dubieuze debiteuren. De omvang op 31 december 2019 bedraagt nihil (2018: nihil).

Te vorderen overige belastingen en premies sociale verzekeringen

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-19	31-12-18
Omzetbelasting	**2**	489
Vennootschapsbelasting	**-**	1.240
	2	1.729

5. Liquide middelen

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-19	31-12-18
Kasmiddelen	**2**	2
Tegoeden op banken	**11.464**	24.907
	11.466	24.909

De liquide middelen staan voor een bedrag van € 11.460.000 (2018: € 22.281.000) ter vrije beschikking. Het niet-vrije deel betreft een bouwdepot dat vrijvalt met de voortgang van de ombouw van de biomassa-energiecentrale.

6. Groepsvermogen

Het eigen vermogen wordt in de toelichting op de balans in de enkelvoudige jaarrekening nader toegelicht.

7. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen in duizenden euro's

	Eind-afdekking	Nazorg	Garantie-verplich-tingen	Jubilea	Reorga-nisatie	Latente belasting-veplich-tingen	Totaal
Stand per 01-01-19	**23.664**	**10.507**	**542**	**286**	**137**	**4.925**	**40.061**
Mutaties:							
▪ Toevoegingen ten laste van het resultaat	**262**	**-**	**-**	**27**	**411**	**-130**	**570**
▪ Onttrekkingen	**-**	**-43**	**-17**	**-**	**-**	**-**	**-60**
▪ Van/naar kortlopende schulden	**-**	**-**	**-**	**19**	**-548**	**-**	**-529**
Stand per 31-12-19	**23.926**	**10.464**	**525**	**332**	**-**	**4.795**	**40.042**

Van het totaalbedrag van de voorzieningen op 31 december 2019 heeft een bedrag van € 529.000 (2018: € 612.000) een kortlopend karakter en zodoende gepresenteerd onder de kortlopende schulden. Daarnaast heeft van het bedrag van de latente belastingverplichtingen een bedrag van € 1.321.000 (2018: -€ 23.000) een kortlopend karakter. Naar verwachting wordt een bedrag van € 34.190.000 (2018: € 33.971.000) na meer dan 5 jaar afgewikkeld.

Voorziening eindafdekking

Deze voorziening is gevormd voor toekomstige eindafdekking van de twee thans in exploitatie zijnde stortlocaties Boeldershoek en Elhorst-Vloedbelt.

Voorziening nazorg

Deze voorziening is gevormd ter financiering van nazorg van de stortplaatsen Boeldershoek, Elhorst-Vloedbelt, 't Rikkerink en Vasse. In boekjaar 2015 is het doelvermogen van de stortplaatsen Boeldershoek en Elhorst-Vloedbelt opnieuw door de Provincie Overijssel beoordeeld en begin 2016 formeel vastgesteld. Bij de eerstvolgende herziening van de nazorgplannen in 2020 zal opnieuw worden beoordeeld of aanvullende nazorgheffingen noodzakelijk zijn.

Voorziening garantieverplichtingen

Deze voorziening is gevormd voor de kosten die naar verwachting voortvloeien uit per balansdatum lopende garantieverplichtingen uit hoofde van geleverde goederen.

Voorziening jubilea

Deze voorziening is gevormd voor toekomstige jubileumuitkeringen bij 12½-, 25- en 40-jarige dienstverbanden.

Voorziening reorganisatie

Deze voorziening is gevormd ter optimalisatie van de organisatie. Twence gaat zich in toenemende mate richten op de transitie van afvalverwerker naar producent van grondstoffen en energie. Dit betekent voor de bedrijfsvoering dat de aandacht wordt gericht op het optimaliseren van de bestaande bedrijfsactiviteiten en dat er tevens nog meer en op andere manieren grondstoffen en energie wordt geproduceerd uit nog verder te ontwikkelen processen op basis van andere of alternatieve grondstofstromen. De genomen maatregelen zijn nodig om de Twence-organisatie fit te houden en te maken voor nu en in de toekomst.

Voorziening latente belastingverplichtingen

Voor belastbare tijdelijke verschillen tussen de commerciële (bedrijfseconomische) en fiscale waardering van materiële vaste activa en voorzieningen is een voorziening voor latente belastingverplichtingen gevormd.

8. Langlopende schulden

Bedragen in duizenden euro's

	Schulden aan kredietinstellingen
Stand per 01-01-19	**78.465**
Kortlopend deel	**23.140**
Totale verplichting	**101.605**
Mutaties:	
▪ Af: aflossingen	**-23.141**
▪ Af: kortlopend deel	**-22.868**
Stand per 31-12-19	**55.596**

De kortlopende verplichting ultimo 2019 betreft de bedragen die in 2020 dienen te worden afgelost. Deze zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

In 2019 zijn er geen nieuwe financieringen afgesloten.

De rubricering van schulden met een looptijd van meer dan een jaar naar rentepercentages respectievelijk naar resterende looptijd luidt:

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-19	31-12-18
Rentepercentages:		
BNG 3,83%	**14.546**	21.818
BNG 3,66%	**4.800**	6.000
BNG/ING 2,15%	**12.000**	18.000
ING 1,94%	**1.871**	2.034
NWB 6,97%	**-**	2.750
ING 4,00%	**-**	1.500
BNG/ING 1,75%	**5.000**	7.000
ING 1,75%	**10.379**	11.363
BNG/ING 2,01%	**7.000**	8.000
Totaal	**55.596**	78.465
Looptijd:		
Van 1 jaar tot 5 jaar	**44.928**	65.897
Na 5 jaar	**10.668**	12.568
Totaal	**55.596**	78.465

Voor alle leningen geldt een rentevastperiode die gelijk is aan de looptijd van de lening.

De verstrekte zekerheden bij de schulden aan kredietinstellingen luiden als volgt:

- Pari passu clausule.
- Positieve en negatieve pledge.
- Akte van hypotheek op de afvalenergiecentrale lijn 1, inclusief de ONFA-installatie, de vergistingsinstallatie, de afvalenergiecentrales lijn 2 en lijn 3 en de biomassa-energiecentrale.
- Akte van vorderingen, verzekeringen, roerende zaken en bepaalde overige activa.
- Afgegeven borgstelling door aandeelhouders betreffende de NWB 6,97%.
- Akte van aandelenverpanding op alle aandelen in het uitstaande kapitaal van Empyro.
- Akte van verpanding van vorderingen, verzekeringen, roerende zaken van en door Empyro.
- Akte van eersterangshypotheek op een recht van erfpacht en opstal dat is gevestigd door Empyro.
- Eerste recht van hypotheek over het recht van erfpacht gerelateerd aan het zonnepark Tienbunderweg en het zonnepark Boldershoekweg.
- Eerste pandrecht op alle aandelen in het kapitaal van Twence Zon B.V.
- Eerste pandrecht op (vorderings-)rechten voortvloeiende uit de projectdocumenten van Twence Zon B.V.
- Eerste pandrecht op de projectrekening, Debt Service Reserve Account en de Maintenance Reserve Account van Twence Zon B.V.
- Eerste pandrecht op alle bedrijfsuitrusting, en overige bedrijfsmiddelen en vorderingen op handelsdebiteuren van Twence Zon B.V.
- Eerste pandrecht op alle rechten van Twence Zon B.V. voortvloeiende uit verzekeringen.

De ontbindende voorwaarden luiden als volgt:

- De Solvabiliteit van Twence Holding B.V. geconsolideerd moet op de laatste dag van ieder kwartaal hoger of gelijk zijn aan 25%.
- De Solvabiliteit van Avi-Twente B.V. en Twence Bioconversie B.V. gecombineerd moet op de laatste dag van ieder kwartaal hoger of gelijk zijn aan 25%.
- De Solvabiliteit van Twence B.V. geconsolideerd moet op de laatste dag van ieder kwartaal hoger of gelijk zijn aan 30%.
- De Financieringsdekkingsratio (DSCR) van Avi-Twente B.V. en Twence Bioconversie B.V. gecombineerd moet op de laatste dag van ieder kwartaal hoger of gelijk zijn aan 1,40, behalve voor de boekjaren 2018 tot en met 2020, waarin de Financieringsdekkingsratio (DSCR) op de laatste dag van ieder kwartaal hoger is dan 1,05.
- De Financieringsdekkingsratio (DSCR) van Twence B.V. geconsolideerd moet op de laatste dag van ieder kwartaal hoger of gelijk zijn aan 1,25, behalve voor het boekjaar 2018 waarin Twence B.V. ervoor moet zorgen, dat de Financieringsdekkingsratio (DSCR) op de laatste dag van ieder kwartaal van dat jaar hoger is dan 1,10.
- Het Garantievermogen van iedere schuldenaar moet op de laatste dag van ieder kwartaal hoger of gelijk zijn aan nul.
- De Senior Net Leverage Ratio van Avi-Twente B.V. en Twence Bioconversie B.V. gecombineerd moet op de laatste dag van ieder kwartaal lager of gelijk zijn aan 3.
- De Senior Net Leverage Ratio van Twence B.V. geconsolideerd moet op de laatste dag van ieder kwartaal lager dan of gelijk zijn aan 3, behalve voor het boekjaar 2018, waarin Twence B.V. ervoor moet zorgen, dat de Senior Net Leverage Ratio op de laatste dag van ieder kwartaal van dat jaar lager is dan 4.
- De Debt Service Cover Ratio van Twence Zon B.V. moet hoger of gelijk zijn aan 1,05.
- Twence Zon B.V. moet zorgdragen voor het opbouwen van een Debt Service Reserve Account van € 750.000 en een Maintenance Reserve Account van € 1.000.000, op te bouwen in 10 jaarlijkse termijnen van € 100.000 vanaf jaar 6 vanaf oplevering.

Per einde boekjaar voldoet Twence aan deze gestelde voorwaarden.

9. Kortlopende schulden

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-19	31-12-18
Kortlopend deel langlopende schulden	**22.868**	23.140
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	**6.861**	9.281
Schulden aan participanten	**1.782**	2.134
Te betalen sde	**1.293**	-
Te betalen aan pensioeninstellingen	**270**	244
Te betalen overige belastingen en premies sociale verzekeringen	**5.173**	1.284
Afzetrisico afval, grond- en reststoffen	**6.871**	9.804
Subsidies	**641**	233
Overige schulden	**7.048**	9.162
	52.807	55.282

De kortlopende schulden hebben overwegend een looptijd korter dan één jaar.

Twence heeft bij de ING een rekening courant faciliteit van € 10.500.000. Ultimo 2019 wordt hiervan geen gebruik gemaakt.

Onder de schulden aan participanten is onder andere een schuld aan aandeelhouders opgenomen voor € 1.702.000, die betrekking heeft op te betalen borgstellingsgarantieprovisie. Deze last is in de winst- en verliesrekening opgenomen onder de rentelasten en soortgelijke kosten.

Het afzetrisico afval, grond- en reststoffen bestaat uit de ontvangsten en te maken verwerkingskosten voor nog niet verbrand of verwerkt afval én de afzetkosten voor geproduceerde grond- en reststoffen.

Te betalen overige belastingen en premies sociale verzekeringen

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-19	31-12-18
Loonheffing en premies sociale verzekeringen	**801**	791
Vennootschapsbelasting	**3.046**	-
Omzetbelasting	**367**	-
Energiebelasting	**7**	12
Afvalstoffenbelasting	**952**	481
	5.173	1.284

10. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen

Ultimo 2019 zijn garanties in de vorm van bankgaranties en documentaire kredieten afgegeven ten behoeve van geconsolideerde deelnemingen en ten gunste van derden voor circa € 2.678.000 (2018: circa € 1.331.000).

Financiële verplichtingen

Op de OTC-markt zijn per 31 december 2019 contracten aangegaan inzake de levering van elektriciteit in 2020, 2021 en 2022 voor een totaalbedrag van € 23.819.000 (2018: € 20.544.000).

(Meerjarige) financiële verplichtingen

Er zijn per 31 december 2019 investeringsverplichtingen aangegaan voor een bedrag van € 12.958.000 (2018: € 2.805.000).

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan ter zake van operationele leasing. De operationele leasekosten worden lineair over de leaseperiode in de winst- en verliesrekening verwerkt. Ultimo boekjaar zijn de verplichtingen uit hoofde van operationele lease als volgt te specificeren:

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-19
Te betalen binnen één jaar	**386**
Tussen één en vijf jaar	**863**
Meer dan vijf jaar	**-**
Totale verplichting	**1.249**

Gedurende het verslagjaar is in de winst- en verliesrekening € 405.000 aan leasebetalingen verwerkt.

Aansprakelijkheid bij een fiscale eenheid

Twence Holding B.V. vormt samen met haar dochterondernemingen Avi-Twente B.V., Twence Bioconversie B.V., Twence B.V., Twence Duurzaam B.V., Twence Zon B.V. en Empyro B.V. een fiscale eenheid voor de heffing van vennootschapsbelasting en omzetbelasting. Op grond van de Invorderingswet zijn de vennootschap en de met haar gevoegde dochterondernemingen ieder hoofdelijk aansprakelijk voor ter zake door de combinatie verschuldigde belasting.

De belastinglast wordt voor de fiscale eenheid als geheel berekend en verwerkt in de jaarrekening van het hoofd van de fiscale eenheid.

Verbonden partijen

Er hebben transacties plaatsgevonden tussen enerzijds Twence Holding B.V. en haar dochterondernemingen en anderzijds haar aandeelhouders betreffende de aanlevering van afval. Aan de transacties liggen langlopende contracten ten grondslag. Er hebben dan ook geen niet-zakelijke transacties plaatsgevonden.

11. Som der bedrijfsopbrengsten

De netto-omzet wordt grotendeels in Nederland gerealiseerd en kan als volgt worden gespecificeerd naar product:

Bedragen in duizenden euro's

	2019	2018	Toename/afname t.o.v. 2018	Toename/afname t.o.v. 2018
Afval	**59.031**	59.349	-318	-0,5%
Energie, inclusief MEP/SDE-subsidie	**47.533**	39.051	8.482	21,7%
Grondstoffen	**10.220**	6.658	3.562	53,5%
Netto-omzet	**116.784**	105.058	11.726	11,2%

	2019	2018
Overige opbrengsten	**4.755**	1.488

Onder de overige opbrengsten in 2019 zijn ontvangen uitkeringen wegens brandschade aan de composteringsinstallatie voor een bedrag van € 4.462.000 verantwoord. Onder de overige opbrengsten in 2018 zijn ontvangen uitkeringen wegens een turbineschade verantwoord voor een bedrag van € 1.016.000.

12. Kosten van grond- en reststoffen

Bedragen in duizenden euro's

	2019	2018
Kosten afzet van grond- en reststoffen	**8.238**	5.405
Inkoop hout en input vergister	**4.036**	127
	12.274	5.532

Onder de kosten afzet van grond- en reststoffen en onder de omzet afval is van een bedrag van € 2.571.000 (2018: nihil) verantwoord wegens externe omleiding van afval.

13. Afschrijvingen op materiële vaste activa

Bedragen in duizenden euro's

	2019	2018
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	**5.818**	5.435
Machines en installaties	**16.945**	13.636
Andere vaste bedrijfsmiddelen	**2.556**	2.431
	25.319	21.502
Waardevermindering bedrijfsgebouwen en -terreinen	**77**	-
Waardevermindering machines en installaties	**1.238**	-
Waardevermindering vaste bedrijfsmiddelen	**177**	-
Boekresultaat bij desinvestering	**453**	180
	27.264	21.682

14. Overige bedrijfskosten

Bedragen in duizenden euro's

	2019	2018
Overige personeelskosten	**1.614**	1.468
Inhuur	**2.964**	2.383
Exploitatiekosten	**24.389**	23.101
Verkoopkosten	**2.847**	3.448
Kantoorkosten	**1.030**	999
Algemene kosten	**7.363**	6.042
	40.207	37.441

15. Rentelasten en soortgelijke kosten

Bedragen in duizenden euro's

	2019	2018
Lening BNG 3,83%	**1.103**	1.381
Lening BNG 4,74%	**-**	79
Lening BNG 3,66%	**242**	285
Lening BNG 2,495%	**1**	31
Lening BNG/ING 2,15%	**467**	369
Lening ING 2,50%	**47**	72
Lening NWB 6,97%	**312**	483
Lening ING 1,936%	**42**	45
Lening BNG/ING 1,75%	**144**	91
Lening BNG/ING 2,01%	**178**	-
Lening ING 1,75%	**263**	21
Borgstellingsgarantieprovisie	**1.702**	1.702
Overige	**318**	580
	4.819	5.139

Geactiveerde rentelasten: nihil (2018: € 173.000).

16. Belastingen

Bedragen in duizenden euro's

	2019	2018
Latente vennootschapsbelasting	**130**	-3.037
Acute vennootschapsbelasting huidig boekjaar	**-4.458**	-
	-4.328	-3.037

Het gewogen gemiddelde toepasselijke belastingtarief bedraagt 25% (2018: 25%). De belastinglast in de winst- en verliesrekening over 2019 bedraagt € 4.328.000 ofwel 26,8% van het resultaat voor belastingen. In het verslagjaar 2019 is het belastbaar resultaat € 17.882.000 positief. Het verschil tussen het effectieve en toepasselijke belastingtarief wordt veroorzaakt door verschillen tussen fiscale en commerciële waardering van voorzieningen, informele kapitaalstortingen, investeringsaftrekken, innovatieregelingen en toekomstige belastingtariefverlagingen.

Bedragen in duizenden euro's

	2019		2018	
Effectieve belastingdruk	**Bedrag**	**%**	**Bedrag**	**%**
Resultaat voor belastingen	**16.174**		17.527	
Belastingdruk op basis van Nederlands belastingtarief	**-4.044**	**25,0%**	-4.382	25,0%
Niet-aftrekbare kosten	**-16**	**0,1%**	-207	1,2%
Investeringsaftrek	**19**	**-0,1%**	6	-%
Innovatiebox	**143**	**-0,9%**	573	-3,2%
Toekomstige tariefverlagingen	**-430**	**2,7%**	973	-5,6%
Effectieve belastingdruk	**-4.328**	**26,8%**	-3.037	17,3%

De belastinglast wordt voor de fiscale eenheid als geheel berekend en verwerkt in de jaarrekening van het hoofd van de fiscale eenheid.

De aangifte vennootschapsbelasting 2018 van de tot de fiscale eenheid behorende vennootschappen is definitief geworden op 4 januari 2020.

Overige toelichting

Bezoldiging bestuurders

Aangezien de bezoldiging van de bestuurder tot één persoon herleidbaar is, blijft op grond van artikel 2:383 lid 1 BW vermelding van het bedrag achterwege.

Bezoldiging commissarissen

In het verslagjaar werd aan vijf commissarissen in totaal € 76.250 aan beloningen uitgekeerd (2018: € 80.000).

Gemiddeld aantal werknemers

Het aantal werknemers in fte ultimo boekjaar 2019 bedroeg 244,8 (2018: 234,5). Hiervan waren 0 medewerkers werkzaam buiten Nederland (2018: 0).

Bedragen in duizenden euro's

	2019	2018
Productie	**155,6**	148,9
Verkoop	**15,3**	14,0
Overige ondersteunende diensten	**70,9**	66,6
Directieteam	**3,0**	5,0
Totaal aantal werknemers in fte	**244,8**	234,5

Overheidssubsidies

Twence heeft in 2019 de volgende overheidssubsidies verwerkt:

- Subsidie met betrekking tot stimulering van de productie van duurzame energie (SDE) ten bedrage van € 24.690.000. De subsidie is verantwoord onder de netto-omzet.
- Subsidie met betrekking tot speur- en ontwikkeling (WBSO) ten bedrage van € 95.000. De subsidie is in mindering gebracht op de lonen en salarissen.
- Subsidie met betrekking tot regionale ontwikkelingen ten bedrage van € 6.000. De subsidie is verantwoord onder de netto-omzet.
- Subsidie voor het onderzoek- en ontwikkelingsproject inzake de productie van mierenzuur ten bedrage van € 24.000. De subsidie is in mindering gebracht op de algemene kosten.
- Subsidie voor het onderzoek naar de haalbaarheid van 'CO_2 Afvangst Naar Tuinders, installatie bij Twence en afzetmogelijkheden naar glastuinbouwsector' ten bedrage van € 518.000. Deze subsidie is in mindering gebracht op de algemene kosten.

Honoraria van de onafhankelijke accountant

De volgende honoraria van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. zijn in het boekjaar 2019 ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW. Het honorarium betreffende controle van de jaarrekening heeft betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2019, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

Bedragen in duizenden euro's

	2019
Controle van de jaarrekening	**129**
Andere controlewerkzaamheden	**23**
Fiscale advisering	**-**
Andere niet-controlewerkzaamheden	**-**
	152

Gebeurtenissen na balansdatum

Ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag zit Nederland in een intelligente lockdown als gevolg van het COVID-19 virus. Net zoals dit grote impact heeft op de samenleving, heeft het ook impact op Twence. De bedrijfsactiviteiten van Twence zijn voor een groot gedeelte aangemerkt als cruciale beroepsgroep door de Rijksoverheid. Hierdoor is het mogelijk en noodzakelijk om het grootste gedeelte van onze bedrijfsvoering te continueren. Wij voeren onze bedrijfsvoering zoveel mogelijk op afstand dan wel met een minimale bezetting en in roulatie uit, om het risico op besmetting te minimaliseren. De continuïteit van Twence is daarmee gewaarborgd. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar 'Continuïteit en de implicaties van het coronavirus' op pagina 31 van de jaarrekening.

Enkelvoudige jaarrekening 2019

Twence Holding B.V.

Paul van Oirschot, mede-directeur NewCO2, laat toepassing van CO_2 zien: droogijs! Het grootschalig afvangen van CO_2 vormt één van de strategische projecten uit ons strategisch beleid voor 2020-2023.

Enkelvoudige balans per 31 december 2019
(voor resultaatbestemming)

Bedragen in duizenden euro's

	Ref.	31-12-19		31-12-18	
Vaste activa					
Materiële vaste activa	17	**11.802**		12.935	
Financiële vaste activa	18	**139.743**		123.145	
Som der vaste activa			**151.545**		136.080
Vlottende activa					
Vorderingen	19	**2.523**		5.092	
Liquide middelen	20	**6.035**		8.518	
Som der vlottende activa			**8.558**		13.610
			160.103		149.690
Eigen vermogen	21				
Geplaatst en gestort kapitaal		**999**		999	
Overige reserves		**125.184**		117.939	
Onverdeeld resultaat		**12.076**		14.490	
			138.259		133.428
Voorzieningen	22		**4.795**		4.925
Kortlopende schulden	23		**17.049**		11.337
			160.103		149.690

Enkelvoudige winst- en verliesrekening 2019

Bedragen in duizenden euro's

		2019	2018
Resultaat deelnemingen over het verslagjaar		**15.494**	16.611
Enkelvoudig resultaat over het verslagjaar	26	**-3.418**	-2.121
Resultaat na belastingen		**12.076**	14.490

Toelichting op de enkelvoudige balans en winst- en verliesrekening

Algemene toelichting

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaarde in overeenstemming met de grondslagen voor waardering van activa en passiva van de geconsolideerde jaarrekening.

Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de op pagina 31 tot en met 36 opgenomen toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

17. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

Bedragen in duizenden euro's

	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Totaal
Stand per 01-01-19			
▪ Aanschafwaarde	**19.503**	**1.538**	**21.041**
▪ Cumulatieve afschrijvingen	**-7.488**	**-618**	**-8.106**
Boekwaarde	**12.015**	**920**	**12.935**
Mutaties door aanschaffingen/ afstotingen:			
▪ Investeringen	**100**	**-**	**100**
▪ Desinvesteringen	**-**	**-**	**-**
▪ Afschrijvingen op desinvesteringen	**-**	**-**	**-**
	100	**-**	**100**
Mutaties door afschrijvingen:			
▪ Afschrijvingen	**-1.156**	**-77**	**-1.233**
Stand per 31-12-19			
▪ Aanschafwaarde	**19.603**	**1.538**	**21.141**
▪ Cumulatieve afschrijvingen	**-8.644**	**-695**	**-9.339**
Boekwaarde	**10.959**	**843**	**11.802**

Geactiveerde rentelasten: nihil (2018: nihil).

18. Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt weer te geven:

Bedragen in duizenden euro's

	Deelnemingen in groepsmaatschappijen
Stand per 01-01-19	**123.145**
Mutaties:	
▪ Ontvangen dividend	**-**
▪ Aandeel in resultaat deelnemingen	**16.598**
Stand per 31-12-19	**139.743**

Voor de onder deze post opgenomen deelneming van 100% in Twence Bioconversie B.V. te Enschede geldt dat de waardering hiervan eind 2019 op nihil is gesteld (eind 2018: nihil). Twence Holding B.V. heeft voor deze vennootschap geen aansprakelijkheidsverklaring of andere borgstelling afgegeven. Het vermogen van Twence Bioconversie B.V. bedraagt eind 2019 negatief € 1.334.000 (eind 2018: negatief € 224.000). Het door de deelneming geleden verlies over 2019 bedraagt € 1.110.000.

Twence Holding B.V. heeft de volgende kapitaalbelangen:

Naam	Statutaire vestigingsplaats	Aandeel in geplaatst kapitaal
Geconsolideerde directe deelnemingen		
Avi-Twente B.V.	Enschede	**100%**
Twence Bioconversie B.V.	Enschede	**100%**
Twence B.V.	Enschede	**100%**
Geconsolideerde indirecte deelnemingen		
Twence Duurzaam B.V.	Enschede	**100%**
Twence Zon B.V.	Enschede	**100%**
Empyro B.V. (per 31 december 2018)	Enschede	**100%**

Per 1 januari 2019 zijn Twence B.V., Twence Tweede Lijn B.V., Twence Derde Lijn B.V., Twence Afvalscheiding B.V., Twence Groene Energie B.V. en Warmtekrachtcentrale Twence B.V. juridisch gefuseerd. Twence B.V. is hierbij de verkrijgende vennootschap.

19. Vorderingen

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-19	31-12-18
Vorderingen op handelsdebiteuren	**908**	825
Vorderingen op groepsmaatschappijen	**1.345**	2.880
Vooruitbetaalde vennootschapsbelasting	**-**	1.240
Te factureren omzet energie	**245**	122
Overige vorderingen	**25**	25
	2.523	5.092

Het gehanteerde rentepercentage over de vorderingen op groepsmaatschappijen bedraagt 0,879 (2018: 0,814). Een aflossingsschema is niet overeengekomen en er zijn geen zekerheden verstrekt. Deze vorderingen hebben over het algemeen een langlopend karakter. De overige vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar en zijn onder aftrek van voorzieningen weergegeven.

Gedurende het jaar hebben er geen onttrekkingen plaatsgevonden in de voorziening voor dubieuze debiteuren. De omvang op 31 december 2019 bedraagt nihil (2018: nihil).

20. Liquide middelen

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-19	31-12-18
Tegoeden op banken	**6.035**	8.518
	6.035	8.518

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van de rechtspersoon.

21. Eigen vermogen

Bedragen in duizenden euro's

	Geplaatst en gestort kapitaal	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal 2019	Totaal 2018
Stand per 01-01-19	**999**	**117.939**	**14.490**	**133.428**	130.292
Mutaties:					
▪ Ingekochte eigen aandelen	**-**	**-**	**-**	**-**	-1
▪ Winstbestemming	**-**	**14.490**	**-14.490**	**-**	-
▪ Uitgekeerd dividend	**-**	**-7.245**	**-**	**-7.245**	-11.353
▪ Resultaat na belastingen	**-**	**-**	**12.076**	**12.076**	14.490
Stand per 31-12-19	**999**	**125.184**	**12.076**	**138.259**	133.428

Geplaatst kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de onderneming bedraagt € 4.000.000 (2018: € 4.000.000), verdeeld in 3.000.000 gewone aandelen van elk € 1 en 1.000.000 cumulatief preferente aandelen van elk € 1. Hiervan zijn geplaatst 849.150 gewone aandelen en 150.000 cumulatief preferente aandelen.

De cumulatief preferente aandelen geven recht op, zo mogelijk, 4,5% van hetgeen (inclusief agio) op die aandelen is gestort. De cumulatief preferente aandelen delen niet in de winst van de vennootschap en er wordt aan die houders van aandelen geen verdere uitkering gedaan. Na de in 2014 ingekochte cumulatief preferente aandelen zijn er geen meer in omloop bij derden en wordt geen aanspraak meer gemaakt op de rechten behorende bij de cumulatief preferente aandelen.

Van de in 2014 ingekochte cumulatief preferente aandelen is € 150.000 in mindering gebracht op de overige reserves, zijnde de verkrijgingsprijs.

Verschillen in het eigen vermogen en het resultaat tussen de enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekeningen

Het verschil tussen het eigen vermogen volgens de enkelvoudige balans en het eigen vermogen volgens de geconsolideerde balans wordt verklaard door het feit dat een in de consolidatie opgenomen deelneming een negatieve nettovermogenswaarde heeft, doch in de enkelvoudige balans op nihil wordt gewaardeerd. Door Twence Holding B.V. is voor deze vennootschap geen aansprakelijkheidsverklaring of andere borgstelling afgegeven.

Het verschil tussen het enkelvoudige en geconsolideerde eigen vermogen en resultaat heeft zich in het boekjaar als volgt ontwikkeld:

Verschil eigen vermogen

Bedragen in duizenden euro's

	2019
Eigen vermogen volgens geconsolideerde jaarrekening	**138.029**
Bij: negatieve vermogenswaarde van de geconsolideerde deelnemingen	**230**
Eigen vermogen volgens enkelvoudige jaarrekening	**138.259**

Verschil resultaat

Bedragen in duizenden euro's

	2019
Resultaat volgens geconsolideerde jaarrekening	**11.846**
Veranderingen in negatieve vermogenswaarde van de geconsolideerde deelnemingen	**230**
Resultaat volgens enkelvoudige jaarrekening	**12.076**

22. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen in duizenden euro's

	Latente belastingverplichtingen
Stand per 01-01-19	**4.925**
Mutaties:	
▪ Toevoegingen ten laste van het resultaat	**-130**
▪ Onttrekkingen	**-**
▪ Van/naar kortlopende schulden	**-**
Stand per 31-12-19	**4.795**

Van het totaalbedrag van de voorzieningen op 31 december 2019 heeft een bedrag van € 1.321.000 (2018: -€ 23.000) een kortlopend karakter. Naar verwachting wordt de voorziening niet na meer dan 5 jaar afgewikkeld (2018: nihil).

Voorziening latente belastingverplichtingen

Voor belastbare tijdelijke verschillen tussen de commerciële (bedrijfseconomische) en fiscale waardering van materiële vaste activa en voorzieningen is een voorziening voor latente belastingverplichtingen gevormd.

23. Kortlopende schulden

Bedragen in duizenden euro's

	31-12-19	31-12-18
Schulden aan groepsmaatschappijen	**13.999**	11.324
Vennootschapsbelasting	**3.045**	-
Schulden aan leveranciers	**5**	-
Overige schulden	**-**	13
	17.049	11.337

Het gehanteerde rentepercentage over de schulden aan groepsmaatschappijen bedraagt 0,879 (2018: 0,814). Een aflossingsschema is niet overeengekomen en er zijn geen zekerheden verstrekt. Deze schulden hebben over het algemeen een langlopend karakter. De overige kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar.

24. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Aansprakelijkheid en garanties

Ultimo 2019 zijn garanties in de vorm van bankgaranties en documentaire kredieten afgegeven ten gunste van derden voor circa € 2.653.000 (2018: € 1.306.000).

Financiële verplichtingen

Op de OTC-markt zijn per 31 december 2019 contracten aangegaan inzake de levering van elektriciteit in 2020, 2021 en 2022 voor een totaalbedrag van € 23.819.000 (2018: € 20.544.000).

Aansprakelijkheid bij een fiscale eenheid

Twence Holding B.V. vormt samen met haar dochterondernemingen Avi-Twente B.V., Twence Bioconversie B.V., Twence B.V., Twence Duurzaam B.V., Twence Zon B.V. en Empyro B.V. een fiscale eenheid voor de heffing van vennootschapsbelasting en omzetbelasting. Op grond van de Invorderingswet zijn de vennootschap en de met haar gevoegde dochterondernemingen ieder hoofdelijk aansprakelijk voor ter zake door de combinatie verschuldigde belasting.

Op 16 februari 2012 hebben Twence Holding B.V. en de belastingdienst een convenant Horizontaal Toezicht ondertekend.

Verbonden partijen

Er hebben transacties plaatsgevonden tussen enerzijds Twence Holding B.V. en haar dochterondernemingen en anderzijds haar aandeelhouders, betreffende de aanlevering van afval. Aan de transacties liggen langlopende contracten ten grondslag, er hebben dan ook geen niet-zakelijke transacties plaatsgevonden.

25. Overige toelichting

Personeelsbestand
De vennootschap had in het boekjaar, evenals voorgaand boekjaar, geen personeel in dienst.

26. Enkelvoudig resultaat over het verslagjaar

Baten en lasten uit de verhouding met groepsmaatschappijen
In het enkelvoudig resultaat over het verslagjaar is opgenomen:

Bedragen in duizenden euro's

	2019
Financiële baten	112
Financiële lasten	-17
Saldo bate vanuit de verhouding met groepsmaatschappijen	95

27. Voorstel tot resultaatbestemming

De algemene vergadering van aandeelhouders wordt voorgesteld, gelet op de afspraken die gemaakt zijn met de gewone aandeelhouders, het resultaat na belastingen van € 12.076.000 als volgt te verdelen:

a) € 6.038.000 uit te keren als dividend, waarvan € 6.038.000 in mindering zal worden gebracht op de overige reserves.
b) Het restant ad € 6.038.000 toe te voegen aan de overige reserves.

28. Gebeurtenissen na balansdatum

Voor de toelichting omtrent de gebeurtenissen na balansdatum verwijzen wij naar 'Gebeurtenissen na balansdatum' onder Overige toelichting in de geconsolideerde jaarrekening.

Enschede, 3 april 2020

Dr. G.M. Kapteijn
algemeen directeur

Ir. J.A. Casteleijn
voorzitter RvC

Ir. W. van den Brink
lid RvC

Mr. H.G.M. van Oldeniel
lid RvC

Drs. H.A. Zevenbergen-Scholtz RA
lid RvC

J.P. Zwueste
lid RvC

Overige gegevens

Susan Ladrak, manager engineering Koninklijke Grolsch, buigt zich over duurzame energie! Het leveren van warmte aan bedrijven in de regio vormt één van de strategische projecten uit ons strategisch beleid voor 2020-2023.

Overige gegevens

Statutaire winstbepalingen

Artikel 25

1. Per soort kan een reserverekening worden aangehouden. Ten gunste van de reserverekening worden bedragen gevoegd indien bij uitgifte van aandelen op die aandelen van een bepaalde soort meer wordt gestort dan het nominale bedrag van de aandelen, mits de algemene vergadering van aandeelhouders de toevoeging aan die reserverekening met ten minste twee/derde meerderheid goedkeurt. Aan een reserverekening kunnen overigens toevoegingen worden gedaan en onttrekkingen plaatsvinden indien en voor zover uit deze statuten volgt.

2. De vennootschap kan aan de aandeelhouders slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter is dan het geplaatste kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet of deze statuten moeten worden aangehouden. In het kader van deze statuten dient het eigen vermogen ten minste te belopen vijfentwintig procent (25%) van het vermogen volgens de vast te stellen jaarrekening (nadat de winstuitkering is verwerkt). Voorts geldt dat voor het geval het eigen vermogen groter is dan vijfentwintig procent (25%) doch kleiner is dan achtentwintig procent (28%) van het totale vermogen volgens de vast te stellen jaarrekening slechts uitkeringen mogelijk zijn indien de algemene vergadering daartoe op voorstel van het bestuur een besluit heeft genomen, met een meerderheid van ten minste twee/derde deel van de uitgebrachte stemmen.

3. Uitkering van winst geschiedt na de goedkeuring van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.

4. Uit de winst wordt allereerst, zo mogelijk, op de cumulatieve preferente aandelen uitgekeerd vier vijf/tiende procent (4,5%) van hetgeen (inclusief agio) op die aandelen is gestort. Het cumulatief preferent dividend wordt berekend naar tijdsgelang indien de betrokken preferente aandelen in de loop van een boekjaar zijn uitgegeven. Indien en voor zover de winst niet voldoende is voor een volledige uitkering als hiervoor bedoeld, zal het tekort, voor zover mogelijk worden uitgekeerd ten laste van de uitkeerbare reserves. Indien en voor zover ook de uitkeerbare reserves niet voldoende zijn voor volledige uitkering zal in de volgende jaren geen uitkering plaatsvinden op de gewone aandelen, zolang het tekort niet volledig is aangezuiverd.

5. Na de in lid 4 beschreven uitkering delen de cumulatief preferente aandelen niet in de winst van vennootschap en wordt aan die houders van aandelen geen verdere uitkering gedaan en heeft evenmin een toevoeging aan de reserverekening die hoort bij de aandelensoort plaats. De na de in lid 4 beschreven uitkering resterende winst van de vennootschap wordt hier aangeduid als “overwinst”.
   Tot deze overwinst zijn, indien en voor zover deze overwinst uitkeerbaar is, gerechtigd (door middel van uitkering indien en voor zover hierna hierin wordt voorzien respectievelijk voor zover daarin niet wordt voorzien door toevoeging van een reserverekening):
   a. in eerste instantie de houders van gewone aandelen; door uitkering, een bedrag ad zevenhonderd achtennegentigduizend euro (€ 798.000).
   b. in tweede instantie, door middel van uitkering aan de houders van tijdelijk-winstdelende-preferente aandelen elk jaar een bedrag groot achtmiljoen driehonderdtweeduizend achthonderdacht euro (€ 8.302.808).
      Voor het geval in enig jaar de overwinst ontoereikend is geweest voormelde gerubriceerde uitkeringen te doen wordt de daaropvolgende periode dit tekort alsnog aan de houder van tijdelijke-winstdelende-preferente aandelen uitgekeerd. Het totaal van de uitkeringen op tijdelijke-winstdelende-preferente aandelen uit hoofde van winstuitkering of uitkering van enig reserve, beloopt vanaf eenendertig december tweeduizendtien zesenzestigmiljoen vierhonderdtweeentwintigduizend vierhonderdvierenzestig euro (€ 66.422.464).
   c. in derde instantie de houders van gewone aandelen naar rato van ieders bezit van gewone aandelen met dien verstande dat deze aanspraken steeds worden verwerkt als een toevoeging aan de reserverekening, tenzij de algemene vergadering van aandeelhouders anders besluit, met goedkeuring van de vergadering van houders van tijdelijke-winstdelende-preferente aandelen.

6. De algemene vergadering van aandeelhouders kan slechts op voorstel van de vergadering van houders van aandelen besluiten een reserverekening ten behoeve van de aandeelhouders door uitkering geheel of gedeeltelijk op te heffen, indien aan het vereiste van lid 2 is voldaan. In dit geval wordt het bedrag waarop de opheffing betrekking heeft, uitgekeerd aan de houders van de aandelen in verhouding tot het gezamenlijke nominale bedrag van hun aandelen.

7. De algemene vergadering van aandeelhouders kan - zolang jaarlijks op de cumulatief preferente aandelen het daarmee corresponderende bedrag is uitgekeerd - toevoegingen doen aan de winstreserve van de gewone aandelen ten laste van de uitkeerbare reserves.

8. Indien een reserverekening gedurende het jaar verschillende bedragen kent, wordt de vergoeding naar het tijdsevenredige gemiddelde vastgesteld. Indien aandelen gedurende de loop van een jaar zijn ingekocht of uitgegeven delen deze naar rato van het deel van het jaar dat zij waren geplaatst bij anderen dan de vennootschap mee in de winst.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van Twence Holding B.V.

VERKLARING OVER DE JAARREKENING 2019

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Twence Holding B.V. een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap en de groep op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019 van Twence Holding B.V. te Hengelo (‘de vennootschap’) gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van Twence Holding B.V. samen met haar dochtermaatschappijen (‘de groep’) en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2019;
- de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2019;
- het geconsolideerde kasstroomoverzicht over 2019; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Twence Holding B.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Benadrukking van de onzekerheid in verband met de effecten van het coronavirus (COVID-19)

Wij wijzen op de toelichting ‘Continuïteit en de implicaties van het coronavirus’ op pagina 31 van de jaarrekening waarin de directie de mogelijke invloed en gevolgen van het coronavirus (COVID-19) op de vennootschap en op de omgeving waarin de vennootschap opereert alsmede de genomen en geplande maatregelen om met deze gebeurtenissen en omstandigheden om te gaan heeft beschreven. In deze toelichting is ook beschreven dat er nog steeds onzekerheden bestaan en dat het daarom op dit moment redelijkerwijs niet goed mogelijk is om de toekomstige effecten in te schatten. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot de aangelegenheid.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Inleiding: circulair ondernemend;
- Kerncijfers;
- Verslag van de directie;
- Corporate governance verslag Twence Holding B.V.; en
- Overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.
Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.
De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING EN DE ACCOUNTANTSCONTROLE

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.
De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Zwolle, 3 april 2020
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. F.S. van der Ploeg RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2019 van Twence Holding B.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel.

Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Twence Holding B.V.

Bezoekadres
Boldershoekweg 51
7554 RT Hengelo
Nederland

Postadres
Postbus 870
7550 AW Hengelo
Nederland

T +31 (0)74 240 44 44
F +31 (0)74 240 43 33
E info@twence.nl
I www.twence.nl